

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Qvæstio LXVI. De pertinentibus ad Sacramentum baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

QVÆSTIO LXVI.

De pertinentibus ad Sacramentum baptismi.

ARTICVLVS I.

Vtrum baptismus sit ipsa ablutio?

RELECTA definitione Hugonis de S. Victore,

Respondet ex Magistro in 4. dist. 3. quod baptismus sit ablutio corporis exterioris facta sub verborum forma prescripta. vbi

Notandum 1. Hugonem de S. Victore lib. 2. de Sacramentis parte 6. cap. 2. definire baptismum, quod sit aqua diluenda criminibus sanctificata per verbum Dei. Quam definitionem hoc modo refellit D. Thom. ibi perficitur Sacramentum, vbi perficitur sanctificatio, in aqua autem non perficitur sanctificatio: in qua ratione explicanda validè laborat Caet. hic, & adserit varia minus confirmationis intentionis. D. Tho. qui solum videatur velle quod aqua hominem non sanctificet antequam ei applicetur, atque adeò homo abluitur. Quamvis autem id ita sit, atque adeò definitio Hugonis ita crudè accepta, sit minus legitima; si tamen eius scopus attendatur, bona est, cum non videatur re diffrere à definitione Magistri; neque enim vult nudam aquam sine applicatione esse Sacramentum, cum dicat non esse Sacramentum donec accedit verbum ad elementum, & proinde velit sanctificari per verbum sacramentale, quod fieri non potest nisi aqua applicetur recipienti.

Notandum 2. prædictas definitiones tam Magisti quam Hugonis non esse metaphysicas, cum alignentur per partes physicas baptismi, scilicet materiam & formam.

Nec obstat quod baptismus idem sit quod ablutio, & proinde videatur definiri per synonymum, quia etiam si spectata nominis vi idem significent, tamen vñsum Patrum & Doctorum attendamus, non est planè eadem vtriusque vocis significatio; cum baptismus dicat ablutionem sacramentalem, ablutio verò solitariè sumpta, eam non significet, sed aliquid communius, & proinde absque petitione principij baptismus potest definiri per ablutionem, tanquam per superius.

Obijci tamen potest quod ablutio sit pars materia baptismi, & proinde non possit prædicari in recto de baptismi, vt contingit in definitione Magistri. Antecedens probatur ex dñis quest. 60. art. 6. dubio 1. vbi ostendimus quod licet verba compara cum re sensibili possint sortiri rationem formæ, si tamen conferantur cum significacione quam habet ex Christi institutione, habeant etiam rationem materia. Consequientia verò probatur: pars materia non prædicatur in recto de toto compito, etiam artificiali; non enim dicitur dominus est lignum, vel dominus est lapides.

Propter hoc argumentum Sotus dist. 3. quest. unica art. 1. ad 3. censet ablutionem esse totam essentiam baptismi; quod iudicabat probabile Scotus eadem dist. quest. 1. in fine, cum dicat de ablutione sustinendo definitionem Magistri, non esse partem fundamenti relationis quam includit baptis-

mus, sed totum fundamentum, licet remotum: verum id loco citato refutauimus vbi ostendimus verba non minus pertinere ad essentiam baptismi quam aquam & ablutionem.

Resp. ergo 1. quando baptismus dicitur ablutio, in una parte expressa aliam subintelligi, & partem materiæ non prædicari de toto composito, sed totam materiam, expressè quidem secundum vnam partem, secundum aliam vero tacite; quod & in alijs rebus contingit. Adde vñ Patrum partem Sacramenti interdum dici de toto, vt cum Sacramentum confirmationis vocatur oleum.

Resp. tamen 2. in definitione Magistri non prædicari solam partem materiæ etiam explicitè, sed totam materiam, cum dicitur est ablutio &c. facta sub forma verborum prescripta: perinde enim est ac si diceretur, baptismus est ablutio &c. & certa verborum forma.

Metaphysica definitione baptismus definiri potest *Sacramentum regenerationis*, in qua definitione *Sacramentum* ponitur loco generis, *regenerationis* loco differentia, nam quamvis sit communis omnibus Sacramentis nouæ legis conferre gratiam sanctificantem, per quam anima spiritualiter generatur, si erat per peccatum mortua; nihilominus per baptismum specialiter confertur vt regenerationis, seu ad conferendam spirituali natuitatem

Ex quibus conficitur optimam esse definitionem traditam à catechismo Concil. Trid. quod scilicet baptismus sit *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo*: cum complectatur partes essentiales metaphysicas, genüs & differentiam, & physicas, materialem & formam.

Nullo verò modo probanda est definitio baptismi quam adserit Calu. lib. 4. institut. cap. 3. §. 1. nimur quod sit *signum initiationis*, quo in Ecclesia cooptamus societatem, vt Christo inservi inter filios Dei censetur, nullo, inquam, modo est probanda; cum neque rei essentiam declarat, neque attingat præcipuum effectum baptismi, scilicet spirituali regenerationem, neque conueniat soli baptismus, cum etiam conueniat circumcisioni, per quam olim aliquis in Ecclesiam cooptabatur.

ARTICVLVS II.

Vtrum baptismus fuerit institutus post Christi passionem?

RESPONDET 1. Sacramentum baptismi institutum fuisse ante Christi passionem.

Respondet 2. non fuisse necessarium ante Christi passionem, seu ante Christi passionem non fuisse hominibus impossitum necessitatem baptismum recipiendi; de quo infra. Circa priorem responsionem

Notandum, certum esse baptismum immediate à Christo fuisse institutum, vt patet ex quest. 64. in dubio circa articulum 2. neque nullus hereticus qui aliquod Sacramentum admisit, id negavit, cum si de illo Sacramento clarè probari posset, maxime probetur de baptismo. ceterum est

Resp.

Baptismus metaphysicæ definitione. Sacram. regenerationis.

Improbatur definitio Caluini.

D V B I V M.

An hoc Sacramentum fuerit institutum
ante Christi passionem?

Opinio Cas.
Baptismū non fuisse institutum ante Christi Passio-
nem.
Chrysost.
Theophyl.
Hieron.
Leo.

Sententia contra-
dictoria defenditur.
Magist.
S. Thom.
Prob. 1. ex
Script.
Ioan. 3.

Christus non bapti-
zauit per discipulos, baptismo
Ioannis.

Responsio
Can. infir-
matur.

August.

7.
Probatur 2. ex PP.
August.
Cyril.

CANVS lib. 8. de locis Theologicis cap. 5. §.
quare si longorem, censem esse probabile quod
baptismus non fuerit ante passionem a Christo in-
stitutus: pro qua sententia citat Chrys. hom. 28.
in Ioan. in illa verba, nondum missus fuerat Ioan-
nes in carcere, Theophylactum in caput 3. Ioan.
in illa verba, post hoc &c. Hieron. dialogo aduersus
Luciferianos, Leon. epist. 4. decretali cap. 3. ci-
tatur etiam a quibusdam Rupertus lib. 3. in Ioan.
ad predicta verba post hoc venit Iesus &c. immo
huius sententie videtur fauere D. Tho. infra quæst.
73. art. 5. in priori solutione argumenti 4.

Communis sententia Theologorum tenet cum
Magistro dist. 3. institutum ante passionem, quod
aperie docet D. Thom. hic. quæ sententia est om-
nino verior.

Probatur ex cap. 3. Ioan. post hoc venit Iesus, &
discipuli eius in terram Iudæam, & illuc demorabatur cum
eis, & baptizabat, scilicet per discipulos, ut patet ex
initio cap. 4. Ex hoc loco patet Christum saltē
per suos discipulos baptizasse, non baptizauit au-
tem baptismus Ioannis, ergo suo, & proinde ex eo
loco concluditur aperte baptismum Christi fuisse
institutum ante passionem. Minor probatur: si ba-
ptizasset baptismus Ioannis, discipuli Ioannis Ba-
ptistæ non debuissent illi inuidere, neque potuissent
eum dicere, Rabi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu
restinum peribilisti, ecce hic baptizat &c. cūm cel-
lisset ad celebratatem nominis Ioannis, quod Christus
saltē per discipulos eius baptismū vteretur.
Neque etiam Ioannes debuisset insinuare excellen-
tiam baptismi Christi supra suum suis discipu-
lis dicens, non potest homo accipere quidquam missuerit
ei datum de celo. 3. Christus non debuisset dici face-
re plures discipulos quam Ioannes & baptizare, si
iussisset illos: ti baptismo Ioannis. Ex his mani-
festè patet discipulos Christi non fuisse vsos ba-
ptismo Ioannis, vel tanquam a Ioanne instituto,
vel etiam ex Christi mandato.

Vnde patet minus solidam esse responsum
Cani §. citato: siue enim fuissent vii baptismus
aqua ex institutione & authoritate Ioannis, siue
simili baptismi ex mandato Christi, nullus fuisset
locus inuidia & liuori discipulorum Ioannis; cūm
intentio Christi & discipulorum eius latens non
potuisset in animis discipulorum Ioannis inge-
nare opinionem quod Christus non vteretur eiul-
dem Ioannis baptismate, neque Ioannes debuisset
extollere excellentiam baptismi Christi, si non
fuisset maioris virtutis.

Confirm. conclusio. Aug. tract. 5. in Ioan. sub
finem censem baptizatos a Iuda non fuisse bapti-
zatos, eo quod Christi baptismus vnius fuerit; con-
stat autem Iudam ante passionem bapti-
zasse.

Probatur 2. idem Aug. tract. 15. in Ioan. expli-
cans illud Dominus autem hoc cum audisset, ait: ba-
ptizabat, enim (scilicet Iesus) quis ipse mundabat;
non baptizabat, quis ipse non tingebat: prebebat
discipuli ministerium corporis, prebebat ille adiutorium
mæstatis. ex quo August. testimonio duo li-
cet colligere: prius, quod baptismus de quo agit
fuerit maioris virtutis, quam baptismus Ioannis,
cūm per illum homines interius mundarentur: po-

sterius, quod talis baptismus fuerit ante passio-
nem collatus, cūm Aug. respiciat ad caput 4. Ioan.
videri potest epist. 108. vbi habet confimatio. simi-
liter Cyril. lib. 2. in Ioan. cap. 57.

Probatur 3. constat baptismum esse ianuam Prob. 3.
Sacramentorum, & nullum esse capacem aliorum. Baptismus
Sacramentorum, qui non fuerit prius baptizatus, ^{et ianua}
cūm ergo Apostoli aliqua Sacramenta ante Chri-
stum passionem receperint, saltem Eucharistiam, di-
cendum est eos ante passionem fuisse baptizatos;
cūm nulla ratio nos cogat alterare ordinem a
Christo pro ceteris constitutum fuisse neglegendum
respectu Apostolorum.

Ex his sequitur 1. non tantum materiam ba-
ptismi designatam fuisse ante passionem, sed etiam
formam; nam altoqui dici non posset ipsum Sa-
cramentum ante passionem institutum. Quando
ergo Christus Matth. vlt. dixit baptizantes eos in no-
mine Patris & Filii & Spiritus Sancti, non institutum
primò formam, sed prius institutum publicè pro-
positū, & promulgauit baptismi Sacramentum
tanquam pàulò pòst futurum necessarium ad salu-
tem, scilicet in die Pentecostes, quando lex Eu-
angelica fuit promulgata: nam licet ante fuerit ve-
rum Sacramentum, non tamen fuit pro eo tempo-
read salutem necessarium.

Sequitur 2. baptismum ante passionem habui-
se omnem eam vim intrinsecam quam iam habet,
& delevisse omnem culpam & peñam in homine
disposito illum recipiente.

Nec obstat quod tunc regnum celorum non
ita aperuerit, ut si quis baptizatus ante passionem
fuisset mortuus, in illud statim fuisset receptus;
quia id non prouenit ex intrinseca baptismi im-
perfectione, sed ex eo quod opus nostra redemp-
tionis nondum fuisset consumatum, ante quam
consummationem nullus quantumvis iustus in
celum recipi poterat. Idem accidisset si quis re-
cepit Eucharistiæ ante passionem obiisset, quod
tamen non arguisset Sacramentum Eucharistiæ
non contulisse gratiam Apostolis dignè recipien-
tibus. Idem accidit circumcisus in antiquo testa-
mento, etiam iuxta eorum sententiam qui censem
gratiam contulisse.

His constitutis explicanda sunt duæ difficul-
tates.

Prior est quo tempore baptismus fuerit insti-
tutus: quæ de re duplex est sententia.

Prior est institutum fuisse quando Christus a
Ioanne in Iordanem est baptizatus. tenet Magister
dist. 3. D. Thom. & Caietan. hic. Victoria in sum-
ma quæst. 9. seu 2. de baptismi Sotus distinct. 3.
quæst. vñica art. 2. §. at vero, & alij: quorum sen-
tentia videtur fauere Patres docentes quod
quando Christus fuit baptizatus, contactu mun-
dissima carnis sua vim regeneratiuam aquis con-
tulerit, vt Beda hom. in octaua Epiphanie: quod
aqua in baptismate sanctificauerit, seu mundau-
rit, vt Ambros. libr. 2. in Lucam cap. vlt. quod
aqua ius baptismatis habuerint, Ambros. supr.
Consimiles plurim Patrum sententias reteret
Vasquez. disp. 146. cap. 6.

Posterior sententia censem non fuisse tunc in-
stitutum, sed paulò pòst, quando scilicet discipu-
los congregauit. tenet Scotus distinct. citata
quæst. 4. Gabriel quæst. vñica art. 3. dubio vlt. &
alij.

Vtraque sententia est probabilis; posterior
tamen videtur probabilior: quia institutio baptis-
tus habuisset.

mi fuit

mi fuit actus Doctoris publici, atque adeo conuenienter debuit esse actus publicus & solemnis, quibus non fuit is quo Christus fuit à Iohanne baptizatus, in quo non se gessit tanquam personam publicam, sed vt priuatam.

Ad priorem sententiam Responderi potest nullum Patrem disertè docere baptismum Christi instrumentum fuisse quando is baptizatus fuit, sed solum docere eum non fuisse ab aquis purgatum, mundatum, sanctificatum, sed potius eas sanctificare, purificasse, easque contactu mundissimæ carnis Christi vim regeneratam recepisse, ius baptismi induisse: non quod baptismus fuerit re ipsa tunc institutus, sed quod ex eo tempore aqua per Christi contactum fuerit moraliter sanctificata, & aliquo modo destinata pro materia baptismi.

Posterior difficultas est, num Christus aliquos per se baptizauerit: plerique videntur negare proprii illud Ioh. 4. *quamquam non baptizaret, sed discipulis eius.*

Verisimilium tamen est quod aliquando baptizauerit, vt censem D. Thom. in Ia quæst. 84. art. 7. ad 4. existimans quod Christus suos discipulos baptizari: quod etiam sentit August. epist. 108. cuius sententiam censem probabilem Toletus in prædictum caput 4. Ioh. annotatione 1. Alij censem a Christo baptizaram saltem Beatam Virginem, & S. Petrum.

Probatur Ioh. 3. *post hoc venit Iesu & discipuli eius in terram Iudeam, & illic demorabatur cum eis & baptizabat: quod ita videntur intelligi ut Christus per se baptizari, videnturque ita intellexisse discipuli Iohannis Baptista, cum eodem cap. dixerunt Iohanni, Rabbi qui erat tecum &c. ecce baptizat.*

Ad id quod ex cap. 4. adfertur Respondeatur Evangelistam nolle negare Christum unquam per se baptizasse, sed solum velle docere quod communiter id non fecerit, vt D. Thom. quæst. 84. citata; idque vt ostenderet se potissimum esse missum ad docendum & prædicandum.

Relat respondeamus ad authoritates initio dubij in contrarium allatas. Fatoe Chrys. loco citato docere baptismum, quo Christi discipuli baptizabant, fuisse gratia expertem, quibus verbis omnino videntur sentire non baptizasse baptismum Christi: sed ab eius sententia hac in parte est recessum, cum nullo iustatur firmo fundamento. Nam quod in superioribus videtur indicare, huiusmodi baptismum gratia caruissile, quia nondum erat Spiritus datus Ioh. 7. non probat intentum; cum Evangelista solum vult ante Christi glorificationem Spiritum non fuisse datum, vel visibili specie, quomodo in die Pentecostes datus est discipulis, vel gratiam non fuisse datum in ea excellentia, qua postmodum erat concedenda. Idem dicendum de Theophylacto, qui Chrys. communiter sequitur, scilicet in eadem cum Chrys. fuisse sententia, quod etiam de Ruperto dicendum.

Hieronymus dicit non aduersari communis sententiam: nam dialogo citato ante medium ita habet: *quod autem baptismus non est nisi quod in cruce & in resurrectione Christi est, quibus verbis non vult baptismum Christi fuisse post passionem institutum, sed vixiam peccata delendi & liberandi à gehenna (qua virtute caruit baptismus Iohannis, ut ibi idem affectus Hieron. 1) accepisse à Christi passione; quam confit potuisse habere etiam passionem crucis, vt patet ex Eucharistia.*

Nec similiter aduersatur S. Leo: nam epist. ci-

tata non agit de baptismi institutione, neque vult eum non fuisse institutum ante passionem; sed solum docet initio capituli baptismum habere vim regenerandi ex morte Christi & resurrectione; quod verum est, licet fuerit ante passionem institutus: post medium verò docet, Christum post resurrectionem dedisse discipulis potestatem baptizandi, quæ scilicet explicetur in Scriptura; seu, vult Scripturam solum post resurrectionem facere mentionem potestatis baptizandi discipulis traditæ; non vero negat baptismum ante passionem fuisse institutum.

Denique D. Thom. non fauere priori sententiae satis constat ex præsenti art. In illa ergo solutione & D. Thom. argumenti 4. citata non vult affirmare baptismum post Christi passionem institutum, sed solum ostendere qua ratione posset argumento responderi; videlicet etiam concessio quod baptismus post Christi passionem fuisse institutus, non sequi inconvenienter Eucharistiam ante passionem institutam; nam licet baptismus prius debeat alicui conferri quam Eucharistia, tamen Eucharistia potuit ante baptismum institui; quia institutio responderet ordini intentionis, secundum quem Eucharistia est prior baptismu. Ceterum in posteriori eiusdem argumenti solutione idem tradit quod præsenti articulo, docens aliquos ante Christi passionem baptismum recepisse.

ARTICVLVS III.

Vtrum aqua sit propria materia baptismi?

ERTRACTATA quæstionē quid sit, & an sit baptismus, querit de partibus physicis eiusdem, materia scilicet & forma, ex quibus baptismus suo modo physicè componitur.

Respondet autem affirmatiuè. vbi

N otandum Lutherum interrogatum num deficiente aqua licet baptizare in lacte aut cerevisia, primum quidem respondebat diuino iudicio id esse Error Lutheri, committendum; postmodum tamen addidisse omnino illud aptum ad baptizandum, quod nomine balnei nuncupari potest, ita refert Bellarm. libr. de baptism. cap. 2. ex quo liquet illum existimasse non solam aquam esse huius Sacramenti materiam.

Hæretici dicti Iacobiti, vt refert Bernardus Iacobiti Lutzenburgensis in catalogo hæreticorum lib. 2. hæretici verbo *Iacobiti*, videntur sensisse baptismi materiam esse ignem, nam loco nostri baptismi adhibebant adiunctionem ferro candente in fronte vel genis parvulorum. Alij qui videntur circa baptismi materiam errasse, potius errant circa Sacramentum, vt ostendit Vasquez d. 141. cap. 1. negotiantes scilicet vel baptismi Sacramentum, vel eius necessitatem.

Sed conclusio D. Thom. est de fide, definita in Concilio Flor. decreto de Sacramentis, & in Trid. eff. de fide. etat. 7. can. 2. de baptism. his verbis: si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate baptismi, atque ideo verba illa Domini nostri Iesu Christi, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. ad metaphoram aliquam detorsur, anathema sit.* ex qua definitio ne duo habemus: prius est, aquam ita esse propriam materiam baptismi, vt nihil aliud in eo per modum materia possit adhiberi: posterius est, locum illum Ioh. 3. *nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto,* non

13.

resp. affir.

14.

non potest introire in regnum Dei, in omni proprietate verborum esse accipendum; atque adeo nomen (*aqua*) eo loco accipi de vera & naturali aqua, & in omni proprietate; quamvis quibusdam alijs in locis metaphorice sumatur.

Prob. 1. ex
Script.
Joan. 3.
Act. 8.
Ephes. 5.

Probatur ergo conclusio: 1. ex praedicto loco Ioan. qui communis Ecclesiæ sensu de aqua naturali intelligitur, nam Ecclesia ex hoc loco semper intellexit baptismum aquæ esse ad salutem necessarium, modo infra explicando. Eadem conclusio probatur ex Actorum 8. vbi cum Eunuchus multa esset edocitus a Philippo Diacono de Christo & baptismō, dixit; *ecce aqua, quis prohibet me baptizari?* Scripturæ indicantem Eunuchum intellexisse aquam naturalem esse ad baptismum necessariam, idque a Philippo didicisse. 2. ex Apost. ad Ephes. 5. mundans (scilicet Ecclesiæ) *lauacrum aquæ in verbo vi-*ta. quem locum intelligi de baptismō in quo anima mundatur, & sine ruga & macula exhibetur, ibique aquam propriè accipi, patet ex August. tract. 80. in Ioan. *unde ista tanta virtus aquæ ut corpus tangat & cor abluit, nisi facient verbo & rursum: accedit verbum ad elementum,* (scilicet aqua de quo ibi) & *fit sacramentum:* nam his verbis videtur August. respicere ad locum ad Ephes. citatum.

Prob. 2. ex
PP.
August.
Ambros.
Beda.
Hieron.
Ezech. 36.

Probatur 2. ex Patribus, August. loco citato Ambros. & Beda citatis praecedenti articulo, & alijs qui censem aquam accipisse vim regeneratiuam, ius baptisimi &c. quando Christus à Ioanne est baptizatus, & proinde existimant eam tanquam materiam nostri baptismi tunc fuisse destinatam: item ex Patribus qui docent trinam immersiōnem adhiberi in baptismō, quos infra referemus; nam agunt de immersione in aquam. 3. eadem veritas praedicta fuit Ezechielis 36. *effundam super vos aquam mundam, & mundabitini ab omnibus inquinantibus vestris,* vt Hieron. in illum locum.

Variæ con-
gruentiæ.

Eandem veritatem varijs congruentijs declarat D. Tho. videlicet quod aqua mundet, refrigeret, sit fæcunda; quæ omnia optimè conuenient baptismō. Optima etiam est congruentia quod baptismus sit Sacramentum communissimum, & maximè necessarium, ac proinde conuenienter in materia maximè vulgariter fuit institutus, vt D. Thom. congruentia 4.

Benedictio
aqua non
est de ne-
cessitate
Baptismi.

Aduerte ex solutione 5. argumenti quod licet aqua naturalis sit materia baptismi, conuenienter tamen illi adhibetur aliqua benedictio, non tanquam necessaria ad valorem baptismi, sed ad quandam solemnitatem per quam fidelium deusio excitetur.

Obiectio 1.
Matth. 3.

Contra hanc veritatem obiecti potest 1. illud Matth. 3. *ego quidem baptizo vos in aqua, in remissionem &c. ipse vos baptizabit in Spiritu S. & igni.* per quam particularam S. Ioannes Baptista videtur designare materiam baptismi Christi, quem suo baptismo opponit. Propter hunc Scripturæ locum fortè Iacobite in suū errorem pertrahit sunt. *Verum* Resp. neg. ex eo loco probari ignem esse baptismi materiam. Nam, vt omittam plures Patres ita interpretari hunc locum, vt ad præfens institutum, nihil faciat, vt videre est apud D. Tho. hñ ad 1. & apud Scripturæ interpres in hunc locum Matth. quorum aliqui per ignem intelligent ignem tribulationis, alij ignem iudicij, alij ignem purgatorij, quo Christus suos baptizabit, id est purgabit, vt inquam eos omittam, cum sit omnino verius & conformius pluribus Patribus hunc locum intelligi de Christi baptismō,

Resp.

Dico Ioannem Baptistam non opponere suum baptismum baptismō Christi in materia, sed in virtute seu efficaciâ; quasi dicat, *confero vobis baptismum in aqua solū, expertem omnis virtutis & efficaciâ ad animam interius sanctificandam & mundandam a peccatis, sed solū in penitentiam, id est cum preparatione ad penitentiam, & ad baptismum Christi qui erit in remissionem peccatorum: nam ille vos baptizabit in Spiritu S. & igni.* id est, eius baptismus habebit efficaciam animam interius mundandam, & eius rubiginem consumendi: unde per ignem eo loco intelligitur Spiritus S. quatenus valens anima rubiginem abstergere.

Obiecti 2. quod 1. Ioannis 5. dicatur: *hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus, non in aqua solū, sed in aqua & sanguine.* ex quo videatur effici quod sanguis etiam requiratur ad materiam huius Sacramenti.

Resp. neg. id sequi, quia plerique censem hæc non esse referenda ad baptismum, sed ad Christum in cruce pendentem, ex cuius latere fluxit sanguis & aqua: quod videtur textu conformis, quia Apostolus vult trium testimonio ostensum fuisse in cruce Iesum Christum esse verum hominem, scilicet spiritu, quando cum clamore expirauit, aqua, & sanguine que de eius latere fluxerunt. Quod si cum quibusdam referamus aquam ad baptismum, non est opus etiam referre sanguinem tanquam materiam, sed tanquam id à quo aqua omnem suam vim & efficaciam in baptismō sortitur; hoc sensu, Christi baptismus non in sola aqua confertur, vt baptismus Ioannis, qui carebat omnī virtute interiori, sed adeo illi virtus sanguinis ad delenda peccata: unde Iesus Christus in baptismō non venit in aqua solū, sed in aqua & sanguine. Plures alias Patrum interpretationes præterea, quod ad rem præsentem non facant; quæ videri possunt apud Lorinum in hunc locum.

ARTICVLVS IV.

*Verum ad baptismum requiratur aqua
simplex?*

R ESPONDETVR requiri veram aquam & naturalem. Patet ex definitione Conc. Trid. fess. 7. can. 2. de baptismō, & ex Flor. cōfirmantque omnia praecedēti articulo allata, quia nomen aquæ absolutè & in propriâ significatiōne sumptum significat veram aquam & naturalem, de qua intelligenda Scriptura & Patres, dum agentes de baptismō mentionem aquæ faciunt. hinc D. Tho. in fine corp. docet conferri baptismum in qualibet aqua qualitercumque transmūrata, dummodo non fallatur species aquæ: si verò solutatur, non posse fieri.

Notandum ergo, omnem aquam visualem esse materiam necessariam & sufficientem huius Sacramenti, vt communiter Doctores ex quo

Deducit 1. baptismum collatum in aqua puttei, fluminis, maris, pluiali, resoluta ex niue, glacie, grandine esse validum.

Deducit 2. validè etiam conferri, quamvis aqua alteretur, dummodo statum & conditionem aquæ visuæ retineat: ynde posse validè conferri siue aqua sit calida, siue frigida, item licet transferri per meatus sulphureos, per cineres, vel sit ex sale resoluto, hinc D. Thom. ad 4. docet baptismum posse conferri in lixiuio.

Deducit 3. validè conferri in aqua alteri corpori permixta, dummodo non sit tanta per-

mixtio

Aqua per-
mixta alter-
corpon

mixta alter-

corpon

D V B I V M

Quoniam sit proxima baptismi materia?

23.

NOTANDVM Doctores communiter affi-
gnare duplēcē materiam Sacramētōrum,
qua in vñū cōsūstunt: pōtissimū baptismi, Con-
firmationis, extrema vñctionis, & aliquo modo
Ordinis; scilicet remotam, & proximam. Remo-
ta est ipsa res externa sensibilis, ex qua Sacramē-
tum conficitur, v.g. in baptismō est aqua vera na-
turalis; proxima, vocatur ipsa applicatio materiæ
remotæ, seu rei sensibilis. Ratio autem cur huius-
modi applicatio dicatur materia proxima, est quod
res externa nunquam concurret ad Sacramētum
conficiendum, vel ad gratiam conferendam nisi
applicetur subiecto quod dicitur Sacramētum re-
cipere: nam quantumcumque prouintetur for-
ma, nunquam perficitur baptismus, nisi ipsa aqua
applicetur alicui, qui dicitur baptizari, vt per se
confat. Cuius ratio est quod forma designet hu-
iusmodi applicationem: nam per verba, ego te bapti-
zo, designatur alteri applicari aquam; vnde falsa erit
oratio, si nihil applicetur subiecto. Confr. ex Aug.
tract. 80. in Ioan, dicente, vnde ista tanta curia
aqua ut corpus tangat, & cor abluit: vbi non aliter tri-
buit aquæ virtutem sanctificandi quam contin-
gendo.

Dixi pōtissimū baptismi &c. quia in pēnitentia
& matrimonio, non ita propriæ materia remotæ &
proxima videtur assignari; quamvis in pēnitentia
materiam remotam assignat peccata, proximam
vero censeant esse confessionem sacramentalem
& in matrimonio videantur possē assignari pōto-
ne contrahentes pro materia remota, traditio vero
earumdem personarum pro proxima. Verū hæc
non ita propriæ dicuntur: nam Doctores per mate-
riam tam remotam quam proximam intelligunt
materiam ex qua peccata autem respectu Sacra-
menti pēnitentia non sunt materia ex qua, sed circa
quam, vt per se patet: neque enim peccata in Sacra-
mento pēnitentia concurrunt cū forma tanquam
instrumentum iustificationis, sed se habent vñid ad
cuius deletionem tendit Sacramētum per suam
materiam & formam, ex quibus conficitur. Simili-
ter in matrimonio persona contrahentes probabi-
li variorum sententiæ non sunt materia ex qua ip-
sius Sacramēti, sed materia circa quam

Dixi etiam, aliquo modo Ordinis, nam licet in va-
rijs Ordinib⁹ res aliquæ externæ concurrant vt
materia remota, quarum applicatio seu traditio
dici possit materia proxima, id tamen de omni or-
dinatione dici nequit; cū in secunda ordinatione
sacerdotis, quando nimis remittuntur, accipe Spiritum
S. quorum remiseris peccata remittuntur eis &c. nulla
res externa sensibilis tradatur, sed tantum manus
ab episcopo imponantur, his p̄nnotatis

Resp. & dico materia proxima baptismi est
ablutio, ita communiter Doctores.

Probatur 1. ex dictis constat ablutionem perti-
neat ratione Sacramēti baptismi, vt autem com-
muniter Doctores cōtra Sotum, non pertinet tan-
quam tota ratio & substantia Sacramēti; constat
etiam non pertinere tanquam formam, restat igitur
vt se habeat tanquam materia: cū ergo non
sit remota, relinquitur quod, si proxima. Confr.
minister, ratione ablutionis dicitur baptizare, &
alius dicitur baptizari, non tanquam à forma, igitur
tanquam à materia.

Probatur

25.

Conclusio.

Materia

proxima

Baptismi

est ablutio.

Prob.

mixtio vñ statu aquæ mutetur, & censeatur aliud
corpus. Hic valet baptismus collatus in aqua tur-
bida, item in aqua decoctionis carnium, quando
non est tanta resolutio aliorum corporum, vt cen-
seatur aliud corpus. videri potest D. Thom. ad 2.
Quid si aqua ita permisceatur alijs rebus, vt planè
aliud corpus cōsideratur, vt sit in luto, item in vino
lymphato, nullo modo valebit baptismus, quia li-
qua in tali corpore existens non sit substantia
liter mutata, tamen illud corpus nec est, nec dici
potest aqua, & proinde non est apta materia ba-
ptismi: si tamen aqua feceretur ex tali corpore,
valide in ea baptismus conseretur, vt S. Tho. ad 2.
in his communis cōveniunt Doctores. vide Sco-
rum dist. 3. q. 3. Sotum eadem dist. q. vñica art. 4.
Adverte tamen graue peccatum committi, si
sed adhibeatur, cum pura facilè possit obtineri;
quia id grauer aduersatur reverenti Sacramēto
debita, quamvis baptismi substantia subsistat.

Notandum 2. baptismum non possē validē con-
ferti in alijs liquoribus, qui ratione aquæ natura-
lis & vñalis non cōsiderant, neque communi ho-
minum iudicio cōsiderant aqua; siue specie physica
ab ea differant, huc non. Vnde baptismus conserfi
nequit in saliu, lachrymis, sudore, lotio, phlegma-
te, ceteris, ptisana, item in succis qui ex varijs
herbis exprimuntur, in aqua rosacea. Ratio est quod
hæc morali hominum iudicio & a summatione non
cōsiderant aqua naturalis, & vñalis, siue differant
specie ab aqua elementari, siue non. Cuius rei vñ-
terior ratio est, quod materia huius Sacramēti
non tam si diuidicanda ex identificatione vel di-
finitione specifica physica, quam ex morali homi-
num iudicio, secundum quam aliud cōsiderat
statu & conditionem aquæ naturalis.

Similiter nix, grando, glacies, nubes, quamdiu hu-
iusmodi statu continent non sunt apta materia hu-
ius Sacramēti; nam quamvis probabili Philoso-
phorum sententiæ cōveniant specie cum aqua ele-
mentari, tamen statu aquæ amiserunt, & quam-
diu sub illo statu remanent, non sunt apta ad la-
vandum corpus, & per consequens si adhiberent-
ur, forma effici fallit, cūm per eam designetur cor-
pus abluit.

Adverte quod quia baptismi Sacramētum est
maxima necessitas, si occurret extrema neces-
itas baptismi alicui conferendi, vñpote alias sine
allo morituro, qui de salu periclitaretur, posset
baptismus saltem sub conditione eidem conferri
in materia dubiâ, deficiente indubitate: quia nulla
interventione cōsideratur irrogari Sacramētum, quod
proximo alioquin perituro per medium etiam
dubium succurratur, & de cætero charitas in tali cir-
cumstantia obligat, vt adhibeamus omne me-
dium, quo forte poterimus eidem proximo suc-
curre. Ita plures Doctores.

Hinc est quod licet ea quæ notabilis 2. diximus
non esse materiam cōvenientem baptismi, sint
conformati communiori Doctorum sententiæ,
qua tamen de quibusdam aliqui dubitant, vt de
aqua rosacea, siue, in extrema necessitate defici-
tatem certa, liceret in huiusmodi baptizare
alton sub conditione: sublatu tamen periculo
baptismus saltem sub conditione effet repeten-
tia.

Probatur 2. materia proxima in hoc Sacramento est id quod per formam Sacramenti designatur: in Sacramento autem baptismi quod designatur est ablutio, ut patet ex forma, *ego te baptizo*. Maior probatur, quia per formam huius Sacramenti Minister significatur aliquid circa aliud tanquam circa subiectum operari. Circa hæc

Ablutio hæc non diffinguitur à lotione.
Scotus.
26.

Aduerte 1. ablutionem in praesenti non distinguui contra lotionem, neque includere amotionem sordium à corpore per contactum aquæ, ut optimè Scotus dist. 3. quæst. 3. sed solum in genere dicere lotionem corporis ab aqua, & talem lotionem sufficere ad materiam proximam baptismi, quamvis sordes corporis per eam re ipsa non abstergantur: nam communè visu constat aliquem dici se ablucere, lavare, licet interdum corporis sordes non eluat.

Ad eam opus est reali contactu aquæ.
Debet aqua à ministro applicari.
27.

Aduerte 2. ratione huius ablutionis aquam debere contingere corpus eius qui dicitur baptizari, sine quo reali contactu Sacramentum non perficitur. Ratio est quod nullus dicitur ablui aqua, nisi illa realiter physicè eum contingat & proinde nisi aqua corpus contingat, forma quæ significat illud ablui, eset falsa. Confit. ex sententia Aug. citata, quanta autem pars contingi debeat ad valorem baptismi in sequentibus dicetur.

Difficultus.
Materiam proximam baptismi materiam esse huiusmodi contactum aquæ, qui fit terminus actionis ministri, & proinde qui tanquam terminus dicat ordinem ad ministrum, qui dicitur baptizare: quod videtur indicare Scotus suprà: & tenet quidam alij, quorum sententia videtur fauere Aug. suprà: nam indicat aquam suo contactu quo tangit corpus, cor ablucere. 2. materia baptismi debet recipi ab eo qui dicitur baptizari, debetque eum denominare; quod optimè isti contactui competit: nam ille modo inest baptizato (que modo potest esse aqua in homine qui apergitur) & eum denominat baptizari. 3. materia proxima est unio materiae remota: ratio autem unioris materiae remota cum subiecto recipiente baptismum optimè conuenit isti contactui, non vero actioni vel passioni prout ab illo distinguuntur & sunt via ad eiusmodi unionem. 4. denique iuxta illam sententiam melius explicatur quomodo multiplicetur baptismi, licet minister uno eodemque imponit plures baptizet, hæc sententia est probabilis.

Alij tamen non minus probabiliter existimant ablutionem quæ constitutur proxima materia baptismi esse actionem ministri circa recipientem Sacramentum, & prout recipitur in passo. Probari potest ex eo quod baptismus & similia Sacraenta dicantur consistere in visu, per quod

nihil aliud videtur designari quæm consisteret in visu materiae respectu subiecti cum debita forma; id autem designat actionem & aliquid transiens, non verò permanens; igitur consistunt in quadam actione ministri circa subiectum recipiens Sacramentum, & proinde actio est materia proxima, & quod sequitur, ablutio quæ dicitur materia proxima baptismi est actio

2. minister prius potest denominari baptizare & alius denominari baptizari ab ablutione per modum actionis & passionis se habente, quæm ab illo contactu tanquam termino productus, (si quid producatur, & quidquid illud sit) & huiusmodi actio potest optimè per verba formæ designari; ergo ea commodi potest ponи materia proxima, cum applicatio materiae remota quam forma designat, est materia proxima. Denique cùm ipsam contactum non dicatur materia proxima nisi per respectum ad agens, & ut resultans ex actione & applicatione materiae, ipsam applicatio seu ablutio quæ minister dicitur applicare materiam exteriori subiecto, & per quam denominatur baptizare & alius baptizari, forte commodi dicitur materia proxima.

Aduerte iuxta posteriorem sententiam, quando forma finitur ante quæm materia sufficenter applicetur ad valorem Sacramenti, gratia non cōfert in instanti intrinseco ipsius Sacramenti, sed in extrinseco. Nam cùm ablutio quæ dicitur materia proxima baptismi, iuxta illam sententiam consistat in actione, eaq; actio sit successiva, constat non cōferti termino intrinseco, sed extrinseco, seu ut dicitur per primum sui non esse: in quo termino gratia baptismi cōfertur subiecto legitimè disposito.

Iuxta priorem sententiam videtur conferri instanti ipsius Sacramenti, nam quamvis contactus producatur actione successiva, videtur tamen aliquid instantis quo sit verum dicere, aqua primæ sufficenter contingit corpus ad valorem baptismi, quod instantis est Sacramento intrinsecum, ratione eius Sacramentum dici potest intrinsecum compleri.

Ad argumenta prioris sententiae
Ref. ad primum, non fuisse curæ Augustino quid esset ille tactus, sed tantum voluisse docere aquam applicatam subiecto cum forma præscripta cor ablucere; quod fit per actionem ministri receptam in eo qui baptizatur, quia ablutio quæ est actio transiens est in passo, quod ratione illius potest dicitur aqua tangi.

Ex his patet responsio ad secundum: quod videlicet actio ministri baptizantis sit in eo qui baptizatur, cumque denominet.

Ad tertium. Resp. rationem vñonis materiae remota cum subiecto, non tantum conuenire termino, sed etiam actioni in illo subiecto recepti, cùm non tantum terminus productus possit dici vinculum materie cum alio, sed etiam actio per modum viae & applicationis eiusdem materiae cum alio possit dici illa inter se vñire, & proinde ex ea parte nihil obstat, quod minus ablutio ut actio transiens, & recepta suo modo in eo qui baptizatur, dici possit materia proxima baptismi.

Ad quartum patet responsio ex dictis; scilicet non melius explicari in alia sententia quod multiplicetur baptizans, quamvis minister uno imponit plures baptizet: nam cùm actio transiens recipiat in passo, ex dictis patet multiplicari eorum numero ablutiones, & baptismum pro numero passo, eorum qui baptizantur; quamvis enim motio

membrorum prout est aliquid immanens ministro non multiplicetur, externa tamen applicatio materia, quæ est actio transiens, multiplicatur iuxta multitudinem eorum quibus materia applicatur.

ARTICULUS VI.

*Vtrum hæc sit conueniens forma baptismi,
ego te baptizo in nomine Patris &
Filiij & Spiritus S.*

AFFIRMAT.
Notandum iam inde a temporibus Apostolorum varias circa formam baptismi hæreses extitissent ut patet ex can. 4.8. Apostolorum, eo tempore aliqui videntur sub hac forma baptizasse, *egi baptismi tres principia carentes aut, tres filios aut, tria parallela; cum eo canone iubeatur deponi qui hac forma baptizauerit.* & can. 4.9. aliqui videntur sub hac forma baptismum contulisse, *ego te baptizo in Dominum mortem; cum similiter iubeatur deponi qui sic baptizauerit; & addatur, non enim dixit Dominus in mortem meam an baptizare.*

Aliqui ex Gnosticis, ut refert Theodoretus lib. 1. hæreticarum fabularum cap. 12. siue de Marco, baptismum sub hac forma conferabant, *ego te baptizo in nomine Ignorii Patris unius formi, in veritatem nostrum omnium, in Iesum qui descendit in unum, & redemptorem & postulationem.*

Paulianisti cum non agnoscerent in Deo personarum pluralitatem, non vtebantur trium personarum invocationem, quam ob causam Concilii Nicenianum corum baptismum reprobavit, statuimus ut rebaptizarentur baptizati ab eis, ut patet ex canonie 19. eiusdem Concilij quod tamen Concilij decretum non de omnibus Paulianistis intellegendum aduertunt authores, cum, ut varijs referunt, aliqui forma legitima vterentur.

Denique ut varijs omittam, nostri temporis hæretici circa eandem baptismi formam errauerunt inquit unius formam à D. Th. relatam concedant esse bonam, nihilominus tamen iudicant ad valorem baptismi non esse necessariam; cum, ut plures referunt, Lutherus lib. de captiuitate Babylonica cap. de baptismi, afferat, baptismum quibuscumque verbis collatum esse ratum & sacerdum, modo non conferatur in nomine hominis, sed Dei, immo dñmmodo in Dei nomine suscipiatur, quanvis in Dei nomine non detur: quibus conformia docent alii, & quidem conformiter ad suos errores de efficacia sacramentorum. Si enim Sacraenta solidum existent in nobis fidem de peccatorum remissione, non refert quibus verbis vtratur minister, dñmmodo ea fides in suscipiente possit excitari.

Ex quo obiter patet diligenter aduertendum, quæ forma vntantur hæretici in hoc Sacramento summa necessitatibus conferendo, cum sit proclive saltem aliquos, ex implacabili odio que ferunt in Ecclesiam, non ut forma solita; & proinde vbi rationabile dubium subfessi omnino confundendum ut baptizatus ab eis rebaptizetur, saltet sub conditione. Contra hos omnes errores statuitur conclusio: *Hac forma, ego te baptizo in nomine Patris & Filiij & Spiritus S. est conueniens & necessaria forma baptismi, non quidem quædam verba, sed quoad sensum. Est de fide, patet ex Concil. Flor. decreto de Sacramentis, vbi dicitur: forma autem (sicilicet baptismi) ego te baptizo in nomine Patris &c. 2. Ecclesia Romana semper existimauit prædictam formam*

esse legitimam, eam quæ vel æquivalentem esse necessariam ad valorē baptismi. sed, autem 7. Concil. Trid. can. 3. de baptismi dicitur anathema afferenti, in Ecclesia Romana quæ omnum Ecclesiastarum mater & magistra, non esse veram de baptismi Sacramento doctrinam. & can. 4. dicitur anathema afferenti baptismum, quæ etiam datus ab hæreticis in nomine Patris & Filiij & Spiritus S. cum intentione facienda quod facit Ecclesia, non esse verum baptismum. In Concilio Lateranensi dicitur Sacramentum baptismi, quod ad Dei invocationem & induit a Trinitatis, videlicet Patris & Filiij & Spiritus S. consecratum in aqua: referunt cap. firmiter §. vni de summa Trinitate. In eodem Concilio Græci sub excommunicationis pena prohibentur rebaptizare baptizatos à Latinis: referunt cap. hæc Græcos, de baptismi.

Probatur conclusio ex Matth. cap. vltimo: *docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filiij & Spiritus S.* ex Script. Prob. ex Matth. vlt. 34.

3. que loco prescribi formam baptismi semper intellexit Ecclesia & Patres: igitur prescripta forma est conueniens & necessaria ad valorem Sacramenti baptismi, saltem quoad sensum. Hinc can. 49. Apostolorum citato vbi iubetur deponi, qui baptismum peregerit in mortem Domini, dicitur, non enim dixit Dominus, in mortem meam baptizare, sed profecti docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filiij & Spiritus S. & Aug. lib. 6. de baptismi contra Donatistas cap. 25. docet baptismum verbis euangelicis consecrari, per qua intellegit formam relatam Matth. vlt. Cyprianus etiam epist. ad Iubaianum 7. post medium docet, Christum iubere baptizari gentes in plena & adunata Trinitate, quæ scilicet per consuetam Ecclesiæ formam inuocatur, ut pater ex eius discursu. Clemens Rom. lib. 7. constitutionum Apostolicae in cap. 23. de baptismi autem & etiam constitutum ac nunc nussum dicimus: *si baptizandū esse ut Dominus constituit, cum dixis: euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filiij & Spiritus S.* Zacharias Pontifex canone in Synodo de consecratione dist. 4. docet aliquem Christianum non esse nisi in nomine Patris & Filiij & Spiritus S. fuerit baptizatus.

Huius necessitatis causa est divina institutio: congruentiam tamen tradit D. Th. quod in illa forma exprimatur causa principalis, cum dicitur in nomine Patris &c. & instrumentalis per illa verba, *ego te baptizo.*

ARTICULUS VI.

Vtrum in nomine Christi possit dari baptismus?

R E S P O N D E T duabus conclusiōibus.
Prior est, baptismum non confici si quid desit in forma ad plenam inuocationem Trinitatis. Patet ex dictis, quia forma baptismi à Christo instituta requirit inuocationē trium personarum sub expressis nominibus, ut patet Matth. vlt. vnde licet in nomine vnius personæ intelligatur alia, v.g. in nomine Patris intelligatur Filius, & qui nominat vnam personam possit habere rectam fidem de alijs, tamen vna sola nominata non perficitur Sacramentum.

Posterior conclusio: ex speciali dispensatione possit baptismus conferri absque expressa Trinitatis inuocatione. Ex qua dispensatione censet responsione ad 1. Apostolos in initio Ecclesiæ baptizasse in nomine Christi: cuius dispensationis congruentiam assignat responsione ad 2. quod in nomine Christi tota Trinitas intelligatur, & proinde in tali forma

Secundum
S. Thomam
Apostoli
baptizatur,
in nomine
Christi, ex
dispensa-
tione.

35.

Resp. duabus
conclu-
sionibus.

POSI

Sacram

VII

Augst.

Cyprian.

Zachar. PP.

seruabatur forma consueta, saltem integritate intelligibili. Hic quādā sunt proponenda ut cognoscamus quid requiratur ex parte formæ ad valorem baptismi. itaque

D V B I V M . I.

Vtrum ad substantiam & valorem baptismi requiratur, ut exprimatur actio ministri baptizantis?

36.
Suaderetur pars negat.

VIDE TVR quod non. 1. ex forma Græcorū, baptizetur seruus Christi &c. in qua non exprimitur, eum qui profert, applicare aquam recipiéti baptismum, cum hæc oratio possit esse vera quamvis aliud abluit.

2. Ex Matth. vlt. solū habemus quod minister debeat baptizare seu abluerre in inuocatione sanctissimæ Trinitatis, nō verò quod debeat id ipsum significare, seu verbo exprimere se baptizare seu abluerre. Conf. ad baptizandum non est opus id ipsum in actu signato exprimere, sed sufficit in actu exercito præstare; ergo forma baptismi non requirit ut exprimatur actio ministri per verbum baptizo, seu alia ratione.

37.
Affirmativa est certa.
3. Thom.
Prob. 1. ex sensu Ecclæs.

Sed contrarium certum est; quod aperte indicat D. Th. art. 3. in corpore, & ad 1. & constat ex sensu Ecclesiæ, que iudicat ad valorem baptismi non solū requiri inuocationem sanctissimæ Trinitatis, sed etiam expressionem actionis baptizandi ipsius ministri, idq; ex illa voce, baptizantes. Nā quemadmodum ex alijs verbis perpetuo Ecclesiæ sensu cōstat baptismū non consecrari auctoritate sanctissimæ Trinitatis eiusq; inuocatione, qualicunque verborū simul, sed sub expressa triū Personarū inuocatione, vt passim docent Patres. ex eodē sensu cōstar ad substatiā baptismi requiri expressionē actionis baptizantis per illā vocē Euangeli, baptizantes.

2. Ex Cap.
Si quis puerum.

Probatur 2. ex cap. si quis puerum de baptismō & eius effectu, vbi dicitur: si quis puerum in aqua immerserit in nomine Patris & Filii & Spiritus S. amen; & non dixerit, ego baptizo te &c. non est puer baptizatus. Huius autem defectus non est alia causa quam quod non exprimatur actio ministri.

3. Ex Flor.
Cenc. Flor.

Probatur 3. ex Conc. Flor. decreto de Sacramentis, quod postquam tradidisset formam baptismi esse, ego te baptizo in nomine Patris & Filii & Spiritus S. addit, non tanc negamus quin & per illa verba, baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris & Filii & Spiritus S. &c. verum perficiatur baptismus, quoniam, cum principalis causa ex qua baptismus virtutē habet sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister qui tradit exterius Sacramentum, si exprimitur actus qui per ipsum exercetur ministerum cum sancta Trinitatis inuocatione, perficiatur Sacramentum. Ex quo discursu patet ad valorem baptismi ex parte formæ requiri expressionem actus ministri, pro cuius intelligentia

Notandum aliquis dubitasse de veritate baptismi Græcorum, vt refert D. Th. in 4. dist. 3. quest. art. 2. quæst. 2. ad 1. Similiter Siluestrum vrbō baptismus 1. in fine dicere talem baptismum esse sub conditione iterandum: qui in hanc sententiam potuerunt induci ex eo quod forma Græcorum non videretur æquivalere formæ Latinorum.

Contra verò definit Concil. eorum formam esse validam, & validum per eam perfici Sacramētum, quia videlicet in ea nō tantum inuocatur sanctissima Trinitas causa principalis baptismi, sed etiam exprimitur actus ministri qui est causa instrumentalis: in quo discursu duo tacitè docet; prius est,

quod forma baptismi Græcorum æquivalat non stræposterior, quod ad valorem formæ requiratur expressio actionis ministri, quia ex illo fundamento Concil. docet baptismum Græcorū esse validum.

Probatur 4. forma Latinorū est legitima, & omnis alia debet illi æquivalere ut censeatur legitima; ut autem æquivalat, debet exprimi actio ministri.

Confir. 1. si uno abluerre, forma ab alio profatur baptizans in nomine Patris &c. non sufficit baptismus; cuius nō est alia causa, quād quia actio ministri non exprimitur per huiusmodi formam.

Confir. 2. proferens formam in baptismō, non profert eam tanquam alteri imperans ut materia applicetur subiecto; ergo per formam in imperiū prolatam suam actionem designat.

Ex his facilē patet responsio ad obiecta in con- Solunum trarium. Ad 1. Respondeo neg. assumptum: nam ut obiecta in patet ex Flor. informa Græcorū exprimitur actio cōstatum ministrī: quod confirmari potest ex confirmatione prima à nobis allata. Vnde licet hæc forma orationis, baptizetur talis seruus Christi &c. possit esse vera in quantum speculatiū proferatur, siue proferens abluit, siue aliud; non tamen est legitima forma baptismi nisi proferens abluit, & intendat per formam prædictam hanc ablationem exprimere.

Ex quo patet quomodo Græcus debeat hanc Quomodo vocem, baptizetur, intelligere, scilicet imperatiū si intelligi- beat forma Græcorum viva illa sit.

grificando le applicare materiam ad effectum grātiae in anima ponendum, & cum potestate animam emundandi. Vnde si Græcus deprecariū ea forma vteretur, nihil efficaret; cum non explicaret actum Sacramenti tanquam suum, atqua ita non ostenderet se habere virtutem circa effectum Sacramenti, sed solū alium deprecaretur ut Sacramenti effectum poneret.

Ad 2. Respondeo quod ex sensu Ecclesiæ habemus per vocem baptizantes apud Matth. quod non solū designetur actio ministri, seu quod minister debeat abluerre, sed quod id ipsum debeat exprimere. Ex quo vltcrius patet responsio ad confirmationē: quod scilicet quamvis ad baptismum spectata solū rei natura non sit opus exprimere actum baptizandi, sed sufficiat actu baptizare; tamē ex Christi institutione id sit necessarium ad valorem baptismi: que institutio est congrua. Conueniens enim fuit vt in Sacramentis quæ consistunt in applicatione materiæ, forma explicit ipsam applicationem, quæ sit per ministrum.

D V B I V M . II.

Vtrum sit de necessitate formæ baptismi, ut in eā persona baptizans exprimatur?

R E S P O N D E O breuiter negatiū. Patet ex Concilio formæ Græcorum, quād esse sufficientem ad valorem baptismi constat ex Concil. Flor. citato; & ex eo quod Ecclesiæ nunquā curauerit rebaptizari baptizatos à Græcis sub vītata ipsiā formā, nec eorum sacerdotes curauerit iterū ordinari: quod tamē facere debuisset, si in forma baptismi requireretur expressio persona ministri. Alioquin non solū Ecclesiæ Græca versata fuisse in errore intolerabili, carens legitimo Sacramentorū vītu, veris Sacerdotibus, Episcopis, (cum valor omniū aliorū Sacramentorū dependat à valore baptismi ministrorū) sed etiā Ecclesia Latina grauissimi errasset, censens eorū Episcopos & Sacerdotes legitimos, nec procurans vt eorū baptismus & ordinatio repeteretur. Aduerte tamen personam ministri subintelligi.

quia

qua forma debet implice significare actionem
et procedentem ab eo qui profert, cum sit oratio
practica.

Obijcies 1. Alexander 3. cap. si quis puerum cita-
to, decernit non esse baptizatum puerum super
quo in aqua immerso pronuntietur, in nomine Pa-
trum &c. si non dicatur ego baptizo te.

Resp. Pontificem nolle decernere illa verba in
particulari requiri, sed solum non sufficere inuo-
cationem Trinitatis pro forma baptismi, nisi euia
exprimatur actio ministri: ponit tamen prædicta
verba, quod soleant communiter in Ecclesia Latini-
na vñpari.

Obijcies 2. quod cum forma Latinorum ego te
baptizo, sit legitima, quæcumque alia debeat ei æ-
quivalere ut censeatur legitima forma autem Gre-
corum in qua non exprimitur persona ministri non
equivalat. Nam quanuus per verbum, baptizet, videtur
subintelligi persona ministri, cum eius
actio per illud verbum censeatur exprimi, nihil
minus tamen verbum id non significat vi sua &
formaliter, atque adeo in significato formalis non
equivalat illi ego te baptizo; ut vero aliqua forma
censeatur æquivalere forma vulgaris, non sufficit
aliquo modo illi respondere, sed requiritur ut id
fiat ex vi significandi.

Resp. neg. minorem eiusque probationem, &
dico formam Grecorum æquivalere nostræ quoad
significati per se necessariu ad formam baptismi,
qua verbum baptizo solum requiritur ut exprimatur
actio ministri, ut constat ex Flor. cum ergo
per vocem, baptizetur, eadem actio sufficiet deno-
tetur, pater formam Grecorum in significatio per se
necessariu ad substantiam baptismi æquivalere nostræ.

Ex dictis patet hanc formam: baptizaris in nomine
Patris, esse validum; similiter hanc: baptizatur hic
seruus Christi. Aduerte tamen si quis Latinus in Ec-
clesia Latina vñretur forma Grecorum, morta-
liter peccaret, faciens contra consuetudinem Ec-
clesie grauiter obligantem.

D V B I V M III.

*Virum in forma baptismi sit exprimenda
persona quæ baptizatur.*

NOTANDVM inter baptizantem & eum cui con-
fertur baptizatus distinctionem requiri, ut patet ex cap. debet de baptismo, & eius effectu: vbi
baptizatus decernit irritus, quem Iudeus in ne-
cessitate constitutus circa se exercuerat. Huius di-
stinctionis causa primaria est Christi institutio, co-
veniens naturis rerum: cum enim baptizatus sit
quidam spiritualis generatio; inter generantem
autem & genitum debeat intercedere distinctionis: sit
etiam introductio in alterius familiam; nullus
autem soleat se ipsum in alterius familiam intro-
ducere; satis appareat conuenienter in hoc Sacra-
mento requiri distinctionem inter baptizantem, &
cum qui recipit baptismum. hoc prænotato
Resp. affirm. quod p̄t ex communis Ecclesie sen-
tenti. Nam semper in Ecclesia fuit obseruatu ut per-
sona baptizata exprimeretur, quo cumq; id tandem
modo fieret, ergo signum est hanc expressionem per-
tinere ad substantiam & valorem Sacramenti. Quod
enim in Sacramentis tanta cura à tota Ecclesia ob-
sernatur, videtur ex tacito ipsius Ecclesie sensu ad
substantiam Sacramenti requiri: videaturq; Eccle-
sia ita intelligere particulariter, apud Matth. cap.
vii. baptizantes eos; quod scilicet baptismus non

tantum sit conferendus hominibus, sed etiam ex-
primenda sit persona eorum quibus conferitur.

Idem patet ex cap. si quis puerum citato; vbi de-
cennit baptizatus irritus, si in forma non dicatur
ego baptizo t. Confir. cum inter baptizatent & eum
qui recipit baptismum requiratur distinctio, qua
non satis significatur per verba baptizo vel baptiz-
atur, ut potest in differentia ad quanlibet personam,
quaque possint applicari baptizanti etiam respe-
ctu suipius, prædicta verba debent per aliud de-
terminari, ut hæc distinctio per formam sufficien-
ter explicetur: quod sit exprimendo personam que
baptismum recipit.

Nec repugnat Florent. quod nullam huius rei
facit mentionem. Quamvis enim non doceat eam
requiri, non tamen insinuat non requiri, cum id tan-
quam certum ex vsu & communis Ecclesie sensu
supponat, solumque velit tradere formam Greco-
rum non esse inutilam ex eo capite, quod illa non
exprimatur persona baptizantis, de quo aliquis po-
tuisse dubitare, & nonnulli re ipsa dubitarat. Confi-
psum Flor. in forma Grecorum quam refert, facit
mentionem personæ recipiēt baptismum, quam-
uis non exprimat per pronomen te, unde

Aduerte ut forma censeatur valida, non esse ne-
cessare exprimere personam baptizati per pronomen
te, sed sufficere omnem eam expressionem per quam
persona sufficienter innotescit, v.g. ego baptizo Ioan-
nem &c. baptizo vos, baptizo tuam maiestatem, baptiz-
atur, vel baptizatur talis seruus Christi, baptizeris, bapti-
zaris: forma tamen consueta non potest absque
peccato communiter negligi.

D V B I V M IV.

*Virum, citra dispensationem, ad valorem
formæ baptismi necessaria sit expressa
inuocatio trium Personarum Diuina-
rum?*

D V P L E X hac de re est sententia. Prior afferit 1. *Sententia.*
sufficere implicitam, inuocando scilicet vñ
eiulde Trinitatis personam. Tenet Magister dist. Negant
Magist. Adrianus in 4. quest. 2. de baptismo §. ad rationes. Adrian.
Caic. hinc art. 6. inclinat Scotus dist. 3. citata q. 2. §. Fauer
tertiū de forma. Cui sententia fauen. Nicolaus Papa
ad consulta Bulgarorū, refertur de consecratione dist. Nicol. PP.
4. can. 2 quodam Ind. Amb. lib. de Spiritu S. cap. 3. Ambro.
Beda in caput 10. Actorum in fine. Bern. epist. 340.
& aliqui his antiquiores apud Cyprianū epist. 73.
ad Iubaiatum; ex qua quidam censem colligi Stephanum
Papam in ea fuisse sententia: quod tamen
ex prædicta epistola non sufficienter appetit, per
eos enim, de quibus ibi Cyprianus, non necessariò
intelligit. Stephanus Pontifex.

Poterior censem seposita dispensatione ad valo-
rem formæ baptismi, & per consequens ad valorem
ipsius Sacramenti, requiri expressa inuocationem
trium diuinarum personarum, est D. Th. hinc art. 6.
in corp. Donauent. dist. 3. 1. p. distinctionis art. 2. q. 2.
Durad. eadem dist. q. 1. Paludani q. 1. num. 1. Rich.
art. 2. q. 3. ad 10. & communis aliorum.

Resp. & dico ad substantiam formæ baptismi
ita est necessaria expressa inuocationis trium diuina-
rum personarum, ut saltem seclusa dispensatione
nullo modo subsistat baptizatus alter collatus.

Probatur 1. ex cap. vlt. Matth. quo loco iuxta
communem Ecclesie sensum Christus non tantum
voluit ut baptizatus conferretur authoritate accepta
a Deo, & in eius virtute sub quacumque inuo-

Cap. si quis
puerum.

54.

Occurrunt
instantiae.
Florent.

Potest per
fona varie
exprimi,
sed reuin-
da est for-
ma consue-
ta.

46.

Affirmant.
S. Thom.
Bonau.
Durand.
G.

47.

Resolutio
affirm.

Prob. 1. ex
Script.
Matth. vlt.

catione, sed prescriptis formam sensibilem baptis-
mi: igitur ut forma sit legitima requiritur expressa
inuocatio trium diuinorum personarum, cum sola
forma a Christo instituta sit legitima.

Can. Apostolorum. Confir. ex can. 49. Apostolorum vbi dicitur: non enim dixit Dominus in mortem meam baptizare, sed profecto docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus S. vbi prohibetur conferri baptismus in mortem Domini, quia Dominus dixit docete omnes gentes & c. igitur iuxta scopum canonis haec verba baptizo te in nomine Patris & Filii & Spiritus S. continent formam a Christo prescriptam, & proinde sine expressa inuocatione trium diuinorum perfunctorum, que continentur in illa forma, baptismus non confertur valide.

2. Prob. ex Concil. Flor. tradente formam baptismi esse hanc: ego te baptizo in nomine Patris & Filii & Spiritus S. vel secundum Gracos, baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris & Filii & Spiritus S. &c. quo loco tribus modis recensens formam baptismi semper in eis ponit expressam inuocationem trium personarum, vnde Concil. aperte sentit hanc inuocationem esse de necessitate formæ.

Confir. si haec expressa omnium personarum inuocatio non fuisset de necessitate, Concilium non tam operose eam recensuerit; immo illud ipsum indicasset, non minus quam indicavit non esse necessarium expressionem personæ ministri, sed sufficere expressionem actus baptizandi, præsertim cum non ignorauerit aliquos alteri sensisse, & in his Nicolaum.

Prob. 3. ex decretis Pontificum quæ referunt Gratianus de consecratione dist. 4. Can. si reuera, Pelagius Pontifex ita scribit Gaudentius Episcopus: si reuera hi de hereticis qui in locis tuis dilectioni vicinis communorū dicuntur, solummodo se in nomine Domini baptizatos sive forsan confitentur; sine eiusquam dubitationis amingo eos ad catholicam fidem venientes, in sancta & Trinitatis nomine baptizabis. Can. multi. idem Pontifex negat baptismum collatum in nomine Christi valere, docetque esse necessarium conferri in nomine Trinitatis: quia loquendi forma satis consonat cum intelligere inuocationem trium personarum, vt patet ex extextu ex quo patet falsum esse responsum Caetani dicentes, Pontificem non improbare baptismum collatum in nomine Christi, sed collatum in nomine Domini. Can. in Synodo, Zacharias Pontifex approbat decretum Synodi Anglorum, quod scilicet qui sine inuocatione Trinitatis mersus fuisset, Sacramentum regenerationis non haberet, docetque aliquem Christianum non esse, nisi in nomine Patris & Filii & Spiritus fuerit baptizatus: ita ut non sit verum baptismus si vel una de Trinitate persona non nominetur. Can. hi vero heretici, Gregorius Pontifex docet hereticos qui in nomine Trinitatis minimè baptizantur, cum redeant ad Ecclesiam baptizari debere.

50. Circa quæ decreta aduertere, quod cum in illis tradatur doctrina pertinens ad formam Sacramentorum, ea debet esse vera & certa pro tota Ecclesia, & pro quolibet tempore; nec possunt explicari quod intelligantur de certo loco & tempore, nam quamvis sint edita occasione aliquius erroris vel facti, vel statuti particularis; ad hos tamen particularis casus minimè debent restringi, sed debent censeri tanquam regulæ necessariae in administratione baptisimi, etiam illa constitutio particularis Concilij Anglorum, quam approbando Zacharias proponit toti Ecclesiz: quod aliqui non per-

pendentes minus considerare dixerunt Pontificem id non statuisse & decreuisse pro tota Ecclesia, sed solum particularibus respondisse.

Probatur 4. ex Patribus, Clemente Romano, Cypriano, Augusto, citatis circa art. 5, quibus addit. Prob. 4. ex Idiorum lib. 2. de Ecclesiastico officio cap. 24. in Clem. medio dicentem: proinde si omisso quilibet Trinitatis Cyprianus, persona baptismi debet manifesti in regenerationis aqua. Aeneas. Agnus. fidetur. agitur nisi tota Trinitas inuocetur. Plures videri possunt apud Suarez disp. 21. sect. 3.

Adverte omisionem particularis, & non vitiare formam, si sensus catholicus retineatur, non vero denotetur unitas personæ, iuxta haeresim Sabellij. eset tamen leue peccatum illam particulariam deliberare prætermittere. non vitare etiam omissionem particularis, sancti, quia eam non obstante in forma effertur nomen proprium tertiae personæ.

Ex dictis patet aliquas formas esse minus legi- Cor. Lxx. timas, eo quod in eis non inuocentur tres persona- Vata. for- ma non legi- giæ, vel si inuocentur, id non satis expressè fiat, vt si dicatur: ego te baptizo in nomine Christi, vel in nomine Iesu Christi, de qua forma potissimum agunt autho- res prioris sententia. Idem iudicandum de ea for- ma, ego te baptizo in nomine Domini; similiter si dicatur ego te baptizo in nomine Trinitatis; eo quod nomen Trinitatis, non satis expressè significet tres personas diuinæ secundum suas conditiones per- sonales. Quamvis enim Christiani auditio nomine Trinitatis solerant concipere Patrem & Filium & Spiritum S. id tamen non oritur ex vi significatio- nis nominis, quod ex hominum instituto id signifi- car, & hunc conceptum ex vi sua significationis ingenerat, sed ex eo quod inibuti fidei huius myste- rii, auditio eo nomine aliqui facile moueantur ad concipiendum mysterium sicut est de facto id est, ad concipiendum Patrem & Filium & Spiritum S. De cetero illud nomen ex se solus ingenerat conceptum quod tres in Deo sint persona, quæcumque demum ex sint, & cuiuscumque respectu sui inuicem sint conditionis, hoc est hinc una ab alia procedat, siue non, siue referantur ad se inuicem, siue non, propter quam causam non valet baptismus collatus sub hac forma, ego te baptizo in nomine prima & secunda & tertia persona, quamvis enim prima persona in Trinitate tripla sit Pater, & secunda sit Filius, tercua Spiritus S. hac tamen nomina prima, secunda, tercua non representant diuinæ personas secundum suas personales proprietates. Idem sit iudicium de varijs formis que possunt facilè excogitari, que censende sunt omnino illegiti- ma, si non sufficienter exprimant tres diuinæ per- sonas secundum suas proprietas personales, quas singula fortuntur & ab inuicem distinguuntur.

Ad Nicolaum Pontificem pro priori sententia. Resp. D. relatum varijs varijs respondent. i. D. Th. art. 6. ad 3. Th. ad Ni- iunctis solutionibus ad 1. & 2. censem eum solum velle tempore Apostolorum ex dispensatione li- cuius baptizare in nomine Christi: que responso vi- detur minus commoda, cum Pontifex aperte agat de baptismo suo tempore collato, de quo quæstio illi fuit proposita, vt patet ex canone q. q. ad Nicolaum Iu- dico citato.

2. Alij censem Pontificem solum velle talem ba- ptismum non esse absoluè repetendum, non vero rum, negare quin possit sub conditione repeti. Sed neque hec solutio satisfacit, cum ex ipso canone constet Pontificē censem eodē modo non esse repetendum baptismū collatum in nomine Christi, quomodo repe- tēdū nō est collatus in nomine sancta Trinitatis, per consuetam triū personarum diuinarū inuoca- tionem,

tionem, quem constat nullo modo posse repeti etiā sub conditione, de quo nullo modo dubitare potuit Pontifex, cùm sit res in Ecclesia manifesta.

Confir. quia censet ita collatum ab Apostolis, non potest autem censere baptismum ab Apostolis collatum debuisse etiam sub conditione repeti, neque potest cēdere Apostolos grauissimum committit sacrilegium vtendo forma dubia in baptismi collatione.

3. Alij respondent illum in sua resolutione per baptismum collatum *in nomine Christi* intelligere eum in quo fit professio totius Trinitatis, scilicet Patris & Filii & Spiritus S. quæ responso etiam non satisfacit, quia si authores velint Pontificem censere in illa forma *ego te baptizo in nomine Christi* fieri implicitam professionem Trinitatis, & ideo predictam formam esse legitimam, contraria faciunt omnia quæ in probationem conclusionis protulimus, quibus sufficienter ostensum est implicitam Trinitatis professionem non sufficere ad valorem forme baptismi: si autem velint Pontificem per hanc formam intelligere eam in qua expressè tres divinae personæ inuocatur, manifestè ex ipso textu resitantur, vbi Pontifex has duas formas *baptizo te in nomine Patris & Filii & Spiritus S. & baptizo te in nomine Christi* ponit tanquam distinctas, quarum utramque censet esse legitimam.

Confir. 1. censet baptismum collatum tantum *in nomine Christi* esse validum, vbi per particulam, tantum, excludit priorem modum formæ à se positum, seu censet baptismum non solum esse legitimum si ministratur sub forma communis, sed etiam si censetur solum *in nomine Christi*.

Confir. 2. quia censet baptismum collatum *in nomine Christi* esse validum, eo quod existimet baptismum fuisse ita collatum ab Apostolis, quos putat in forma baptismi solum usurpare nomē Christi, prout varij censent colligi ex Actibus Apostolorum cap. 2. 8. & 19.

Nec facit pro prædicta expositione, quod dicat: *Hipotesis si in nomine sancte Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in actibus Apollolorum legimus, baptizati sunt, unum quippe idemque est, ut S. exponit Ambrosius &c.* quia per posteriora verba non vult dicere per utrumque modum à se positum se intelligere candem expressam trium personarum diuinorum iuocationem, sed baptismum collatum etiam sub hac forma *baptizo te in nomine Christi* esse validum, quia hæc forma aliquo modo æquivaleret predicti, non quidem sōno verborū vel expresso sōlo significato, sed implicitè quia qui dicit Christum, implicitè etiam dicit Patrem à quo Christus natus est, & Spiritum quo natus est, omisso erigitur responsoriis tanquam minus conformitatem textu.

Refondo Nicolaū in ea fuisse sententia quod baptismus etiam collatus tantum *in nomine Christi*, sit legitimus, permotum auctoritate Ambrosij quem citat. Dico tamen eum tanquam priuatum Doctorem ita sensisse & suam sententiam respondere inferuisse, præter id quod petebatur, necesse ait in decretis non pertinens ad rem de qua conculcavit, & quod non se habet ut ratio fundamentalis, sit verum, vel etiam probabile. Id autē ita se habet in præfenti patet, eo quod solum quæstū est à Bulgaria num baptismus à Iudeo etiam pagen collatus esset validus, ad quod tanquam Pontifex responderet affirmatiū, adiiciens validum esse etiam collatum tantum *in nomine Christi*, quod ex

priuata sententia adiecit sequens Ambrosium.

Dices non potuit ignorare anteriores Pontifices contrarium decreuisse.

Resp. neg. assumptum. quidni enim potuerit suorum prædecessorum definitionem ignorare, & de cætero secutus S. Ambrosij auctoritatem in eam sententiam induci? vbi

Adverte propter huiusmodi materialem errorē non posse dici quod Pontifex etiam ut persona particularis in hæresim inciderit; quia, ut alia omittam, non potest dici in eo errore fuisse pertinax, quod ad hæresim requiritur.

Ad Patres dico aliquos conari eos explicare, & censere Ambrosium non agere de forma baptismi, sed solum intendere de mōtrage quod vbi cumque aliqua operatio diuina in scripturis alicui personæ seorsim tribuitur, non excludantur reliqua, sed potius debent subintelligi, quod etiā conatur ostendere ex his locis vbi fit mentio baptismatis sub unius persona nomine, præsupponens eos, qui leguntur baptizati, baptizatos fuisse *in nomine Patris & Filii & Spiritus S.* Sed quamvis fatidū sit eum esse scopum Ambrosij, & quidem ut ostendat non propterea Spiritum S. non esse Deum, quod interdum in scriptura aliquid tributatur Patri vel Filio nullā factā Spiritus S. mētione, nihilominus videtur conformius textui quod Ambrosius velit baptismū collatum *in nomine Christi* esse validum,

Videntur esse contrarij, & ita censetur in Trinitate collatus. Vnde dico Ambrosium & Bedam in illa esse sententia; quæ tamen minus est probabilis, neque suffragatur discursus beati Ambrosij, quia ad formam baptismi non sufficit quod ex nomine unius persona cætera facile concipiuntur, ut dictum est.

Idem dico ad auctoritatem beati Bernardi, qui etiam vterius progeditur ut censeat valere baptismum, si quis dicat *baptizo te in nomine Dei & sancte & vera crucis*, quod nullo modo probari potest, aperteque repugnat auctoritatibus summorum Pontificum & aliorum, quibus nisi faluā S. Bernardi & aliorum reuerentiā, ab eorum sententia recedimus.

D V B I V M V.

Vtrum hæc iuocatio Trinitatis in forma baptismi exprimi debeat consuetis nominibus, Patris & Filii & Spiritus sancti.

C A I E T. h. art. 3. negat, censetq; baptismum collatum *in nomine genitoris genitii & procedentis ab utraque* esse validum, quem sequitur Victoria. num. 14. de baptismō, & alij.

Doctores communis contrarium tenent cum D. Th. art. 5. responsum ad 7. vbi non tantum vult contraveniri præcepto, sed ab hoc negat valere baptismum collatum *in nomine genitoris &c.*

Resp. & dico probabilius videri ad substantiam forma baptismi requiri, ut illa proferatur consuetis nominibus Patris & Filii & Spiritus S.

Probatur; ex dictis constat formā quæ sub illis nominibus confertur esse legitimam, sicut ut alia sit legitima, debet illi æquivalere quoad formalem sensum vocum formā autē illa Cai. nō æquivalat. Sequela maioris patet: ut in Sacramentis aliqua forma censetur esse legitimam, debet sensu & significato respondere formæ communiter in Ec-

Replica sol-
uitur.

55.

56.

Resp. ad
PP.

57.

Negat

Caiet.

Victoria.

Auctor af-

firmat cum

comuniori

sententia.

clæsia receptæ: minor vero probatur: non est idem formale significatum illorum vocum genitor, genitus, & procedens, & illarum Pater, Filius, & Spiritus S. nam posteriores representant nobis personas diuinæ per modum substantium, & sub modo quo constituantur in eis personali, precedentes vero per modum actiū & passiū ex quo

58. Concludo quod, ut baptismus conferatur, nomina personarum debeat exprimi in unaquaque lingua per vocabula quæ significant earum proprietates relatiuas, quibus censemur constitui, & sub quibus communiter concipiuntur & creduntur à fidelibus. Cuius cōgruētia videtur esse quod baptismus sit Sacramentum fidei, & externa fidei professio, quam ob causam in eius forma primariū fidei obiectū exprimitur, scilicet unitas diuinæ essētia cum personarum Trinitate: fuit autem conueniens hanc professionē fieri eo modo quo cōmunitas Trinitas personarum concipitur & creditur: deles autem communiter concipiunt tres diuinæ personas sub nominibus significantibus proprietates earum relatiuas.

59. Satisfit Caiet. Nec argumenta Caietani videntur magni momenti, vt 1. quod Pater & genitor ex accommodatione v̄sū & aquivalent, Respondet enim non aquivalent in modo significandi & v̄sū communī, quo diuinæ personæ passim proponuntur credende, quamvis viri docti vno vel altero auditu idem concipiunt.

60. Explicatur Ambros. 2. Ex Ambrosio lib. 1. de Spiritu S. cap. 3. existimante baptismum esse validum, si loco Filiū ponatur Christi, & loco Patris ponatur eius à quo vniuersus est Christus, & loco Spiritus S. eius quo vniuersus est Christus. Ad quod dico Ambrosium solum velle baptismum collatum in nomine Christi esse validum propter Scripturam in actibus Apostolorum: non autem velle, sufficere pro formâ omnia nomina quibus Trinitas personarum impliciter significatur.

Explicatur Florent. 3. Quod Flor. censem ad baptismi substantiam sufficere invocationem Trinitatis, non limitando ad haec nomina Pater & Filius & Spiritus S. Ad quod dico satis patere per invocationem sancte Trinitatis Concilium intelligere invocationem trium personarum, quarum nomina in precedentibus aliquoties in forma baptiſti posuerat: ergo illis verbis cum sancta Trinitatis invocatione perficiunt sacramentum, non vult haec formam, ego te baptizo in nomine Trinitatis, esse legitimam, sed breuiter repetere baptismum collatum more Græcorum in nomine Pater & Filius & Spiritus S. esse validum, quia scopus Concilij erat docere formam Græcorum esse validam.

Quidquid sit de probabilitate speculativa harum & similium rationum, baptismus absque graui sacrilegio non videtur posse conferri sub forma à Caietano relata; cùm repugnent communis Doctores, quorum auctoritas in materia & forma sacramentorum sit maximi momenti, vt pote in re non tam pendente ex ratione, quam ex alterius institutione, quæ institutio à posteriori optimè potest innotescere ex communis Doctorum iudicio: vnde si quis ita esset baptizatus, deberet saltare sub conditione rebaptizari.

Idem sit iudicium de varijs formis quas admittit Caietanus, quæ passim habentur illegitimæ.

Potes an haec forma sit legitima, Baptizo te in nomine paternitatis filiations & precōfessionis?

61. Resp. non esse, quia haec nomina non repræsentant nobis diuinæ personas, sed solum diuinæ re-

lations secundum se spectatas & suo modo abstracte consideratas, siue natura diuina sit de essentia relationum, siue non.

D V B I V M VI.

Vtrum in forma baptismi debeat exprimi particula, in nomine?

R E s p. affirmatiæ: est communis Doctorum. Probatur 1. ex Patribus. Ambrosio lib. 2. Prob. 1. a de Sacramentis cap. 7. In uno autem nomine baptizari PP. nos insit, hoc est in nomine Patris & Fili & Spiritus Ambros. S. Noli mirari quia dixi vnum nomen, ubi est vna substantia, una diuina, vna maiestas. Hieron. cap. 4. ad Hieron. Ephel. circa illa verba, vnum Dominus &c. non baptizamus in nominibus Patris & Fili & Spiritus S. sed in uno nomine quod intelligitur Deus. Aug. lib. 3. contra Maximum cap. 22. In nomine, non in nominibus hi enim tres vnum sunt, & bi tres vnum est Deus.

2. Hæc particula perpetuo Ecclesiæ vñ posita est in forma, habetque distinctam significatiōnē à vobis exprimitibus diuinæ personas; igitur ad valorē baptismi est necessaria, nam quod Ecclesia usurpat in formis Sacramentorum tanquam habēt omnino distinctam significatiōnē, videtur requiri ad formæ substantiam.

Confir. 1. hæc particula ponitur Matth. vlt. vbi iuxta sensum Ecclesiæ traditur sensibilis forma baptismi.

Confir. 2. in hoc Sacramento fit sensibilis professio primarij fidei obiecti, ad quod pertinent unitas naturæ, virtutis, & maiestatis diuinæ, quæ optimè declaratur per particulam in nomine; per quam declaratur causa principialis nostræ iustificationis, videlicet natura diuina, quam in forma huius Sacramenti declarari tradit Flor. igitur hæc particula omnino pertinet ad substantiam formæ baptismi, ita ut sine illa baptismus non subsistat.

Ex quo patet non subsistere baptismum sub hac forma collatum, baptizo te in Patre, Fili, & Spiritu S. cùm per illam formam non exprimatur illa natura, virtus, & maiestas unitas.

62. Corollaria Non valit bapt. collat. in nominibus &c. 1. Patet etiam non subsistere si dicatur: baptizo in nominibus Patris & Fili & Spiritus S. quia particula, in nominibus, vel solum designat pluritatem proprietatum personalium, & plures esse diuinæ personas, vel refertur ad naturam & maiestatem, si priori modo sumatur, non invocatione vna diuinæ, nec si sensibilis eius professio: si sumatur posteriori modo, significatur esse plures diuinæ naturas, dividiturque maiestas & virtus, & proinde forma vtrius modo sumatur particula, in nominibus, est falla.

Nec obstat quod baptismus sub hac forma conferri possit: baptizo te in nomine Patris, & in nomine Fili, & in nomine Spiritus S. quia illa repetitio particula, in nomine, non significat idem quod in nominibus: vnde non diuinatur natura, maiestas, & virtus diuina; nam constat particula posse repeti absque multiplicatione & diuisione, si significata, vt cùm dicitur, Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus S. non significatur esse tres Deos, & significatum nominis Deus multiplicari, sed singulas personas habere diuinitatem, scilicet vnam eandemque. Sic ergo quando dicitur: baptizo te in nomine Patris & in nomine Fili &c. non denotatur plures naturæ diuinæ, sed diuinitatem &c. competere Patri, eandem competere Filio &c.

Notandum quod quia particula in nomine in forma baptismi

baptismi denotat unitatem diuinae naturae, maiestatis & virtutis, quæ non potest facile per aliam vocem designari, non potest facile salvâ sacramenti substantia alia vox substitui, & sacramentum ut minimum reddi dubium, si substituatur: v. g. si dicatur baptizo te in maiestate. Valsquez tamen dñp. 143. cap. 5. §. neque, censet hanc formam, baptizatum Dñm Patrem & Filium & Spiritum S. esse legitimum, eò quod sufficienter aequaleat formam communem, cum per eam denotentur tres persona diuina in una essentia tanquam causa principalis effectus sacramenti. Idem censet de hac propositione, baptizo te in Deo Patre & Filio & Spiritu S. quia propositio, in, lape idem valet quod per. sed, ut verum fatear, haec sunt satis dubia.

D U B I U M VII.

Vtrum ex diuina dispensatione baptismus aliquando fuerit collatus solum in nomine Christi.

Præcedentibus dubijs ostendimus citra dispensationem baptismum non posse aliter conferri, quam sub expressa inuocatione trium diuinorum personarum: hic queritur num aliquando ex dispensatione aliter collatus fuerit, v. g. dicendo, ego te baptizo in nomine Christi, vel in nomine Iesu Christi.

Præter eos qui censent baptismum ita collatum esse validum, etiam post tempora apostolorum, de quibus dubio 4. alii afferunt tempore apostolorum ita validè collatum fuisse. D. Thom. 2rt. 6. ad 1. Bonat. Durand. Pal. Rich. locis citatis dubio 4. Vist. num. 15. de baptismō.

Alij cœlentur num quam fuisse validè collatum sub tali forma, sed semper necessarium fuisse in forma exprimere tres diuinæ personas: ita communius rescriptores; quæ sententia videtur probabilior. vnde.

Dico verius videri quod apostoli nunquam baptizauerint in solo Christi nomine, sed vñ fuit in forma communiter in Ecclesia recepta.

Probatur 1. Christus dominus Matth. vlt. instituit formam baptismi sub expressa & distincta inuocatione trium diuinorum personarum, nec tantum instituit pro futuris temporibus, sed etiam apostolis præcepit ut sub ea forma baptizarent, vt patet ex cap. citato; ergo verius est apostolos nunquam aliter baptizasse, quia non est verisimile Christum dominum tam citè dispensasse in legem sublemittere lata, cum nihil magnopere vrgeret.

Confit. 1. de tali dispensatione non sufficienter confit, vt ex dicendis patet.

Confit. 2. ipsimet apostolus in videntur huiusmodi dispensationem & facultatem aliter baptizandi agnouisse, quia cum S. paulus venisset Ephesum (Actorum 19.) & inuenisset quoddam discipulos, dixit ad eos: Si spiritum S. acceperitis credentes? at illi dixerunt ad cum, sed neque si spiritus S. est audiens, ille verò: in quo ergo baptizatis estis? vbi videatur omnino supponere expressionem spiritus S. fuisse necessarium ad formam baptismi, nam particularia, in quo, non potest alio modo dicere, quod formam baptismi requirere expressam inuocationem spiritus S. Alioquin apostolus minus aperte videretur querere, in quo essent baptizati hi quibuscum agebat; quia licet baptismus deberet

conferri in virtute & autoritate spiritus S. item illud ipsum non debuisset in forma exprimi, baptizatus Christi baptismus potuisset spiritum S. ignorare. Verius ergo est apostolus haec loquendi forma voluisse inuocare inuocationem expressam spiritus S. etiam suo tempore in forma baptismi fuisse necessariam: atqui apostoli non existimarent solius spiritus S. inuocationem sufficere; ergo voluit paulus requiri plurium personarum inuocationem, non autem tantum duarum, cum in Ecclesia sit inauditum baptismum collatum fuisse in inuocatione tantum duarum personarum, breui ergo illa interrogatio voluit apostolus inuocare ad baptismum Christi requiri trium personarum diuinarum expressam inuocationem, iuxta præscriptum Christi Matth. vlt.

66. 2. Quia canone 49. apostolorum vbi dicitur non esse legitimum baptismum collatum in mortem domini, subditur, non enim dixit dominus in mortem meam baptizate, sed profecti decete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filii & spiritus S. igitur apostoli non videntur agnouisse potestatem baptizandi, aliam quam in trium personarum inuocatione, cum posteriorē formam ita opponant priori, vt inuincit opponi adæquatā, & illam solam esse legitimam.

Nec satisfacit si quis dicat illam solam opponere, quia referunt formam communem, & quam solam Christus omnibus proposuit. si enim tempore apostolorum alia fuisse legitima, ea in qua trium personarum sit mentio non debuisset sola priori opponi.

Probatur 3. ex patribus. Cyp. epist. 73. ad Iubanum post medium, agente de loco actorum Cyprian.

2. vbi dicit, Iesu Christi mentionem facit petrus, non quasi pater omisseret, sed ut patris filius adiungetur, indicans quod apostoli non baptizari sub hac forma, ego te baptizo in nomine Iesu Christi. Basil. lib. de spiritu S. cap. 12. explicantem illud ad Gal. 3. Quicunque in Christo baptizati estis. Neminem offendere debet illud apostoli quod nomen patris, & spiritus S. mentionem in baptismatis commemoratione frequenter omittit, neque ideo potest harum vocum sensum esse indifferenter; qua loquendi forma inuocat etiam ipsos apostolos baptizasse sub expressa trium diuinorum personarum inuocatione, nam alias potuisset planius respondere, ideo apostolus non fecisse mentionem patris & spiritus S. quod tempore apostolorum baptismus ex peculiari priuilegio in solo nomine Christi conferri posset. Damasc. lib. Damasc.

4. de fide cap. 10. Qui in sanctam trinitatem minimè baptizati sunt, hi denuo baptizentur necesse est: et si enim apostolus dicitur, in Christum, & in mortem ipsius baptizati sumus, non tamen hoc vult baptismi formulam hoc verbis confare debere, verum hoc denuo baptismum mortis Christi figuram præferre; quibus verbis aperte indicat etiam tempore apostolorum baptismum conferri debuisse sibi consueta & communia forma, nam si existimatset apostolos aliter ex dispensatione baptizasse, commode dictum apostoli à se citatum in alium sensum explicuisset.

His addit. Augustinum, qui de fide & operibus cap. 9. dicit, in eo quod lucas de eunucio script, baptizant eum philippus, intelligere voluit ea omnia quæ licet taceantur gratia brevitate, tamen serie traditio mis scimus implenda. nam cum perpetuus ecclesia vobis confirmet baptismum sub expressa inuocatione trium diuinorum personarum conferri solere, ex hac Augustini regula licet colligere aposto-

POSI

De Sacram

VII

68.

Resp. ad loca Act. 2. 8.
10. 19.

los sub eadem contulisse, quamvis breuitatis causa id in Actibus Apostolorum non scribatur.

Ex his facilè patet responso ad ea quæ ex Actibus Apostolorum obijciuntur, quod scilicet Apostoli baptizant in nomine Christi; cap. 2. baptizet viri quicunque vestrum in nomine Iesu Christi; cap. 8. baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu Christi; cap. 10. tunc insit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi; cap. 19. his auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu.

Confir. 1. quia conueniebat nomen Christi Iudeis odiosum & gentibus, reddi honorabile per hoc quod in eius inuocatione Spiritus S. daretur in baptismō, præsertim cùm in illo nomine sanctissima Trinitas implicitè inuocaretur.

Confir. 2. mysterium Trinitatis est ita arduum ut illis initijs non facilè explicitè crederetur: fuit ergo conueniens dispensari, ut saltem pro forma baptismi sufficeret implicita Trinitatis inuocatio, dicendo Baptizo te in nomine Christi: ad quæ

Varia corū locorū in-
terpretatio.

Dico, ex locis Scripturæ citatis, non haberi Apostolos aliquando prædicta forma vlos. nam possunt intelligi i. quod Apostoli baptizauerint baptismō à Christo instituto, & quod S. Lucas toties mentionem fecerit baptismi Christi, vindicaret eos de quibus agit non fuisse baptizatos baptismō Iohannis, qui fuerat haec tenus celebris, sed alio efficaci ad remittenda peccata: 2. dici potest quod baptizauerint in fidem Iesu Christi: 3. potest intelligi quod baptizauerint in nomine Christi, non quidem illo expresso, sed quia auctoritate à Christo accepta baptizarunt: 4. varij probabiliter existimant quod in forma baptismi Apostoli hæc verba adiecerint, Christi Iesu, hoc vel simil modo, ego te baptizo in nomine Patris & Filii Iesu Christi & Spiritus S. quod erat congruum & sufficiens ad illud nomen celebrandum, & ad propagandam fidem Incarnationis Filii Dei, non verò illis verbis baptizo in nomine Christi, quod confir. ex Cypriano loco citato, qui post sententiam à nobis relatam, addit, denique r̄būcumque post resurrectionem à Domino Apostoli ad gentes mitterentur, in nomine Patris & Filii & Spiritus S. baptizare gentiles iubentur: quodquid ergo quidam dicunt baptizatum in nomine Iesu Christi remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus gentes baptizare iubeat in plena & adiuncta Trinitate.

69.

Cyprian.

Ad priorem confirmationem patet responso ex dictis, quod scilicet ut nomen Christi reddeatur celebre sufficerit in baptismō addere illam particulam, Iesu Christi; non verò fuerit necesse negligi nomina aliarum personarum: neq; id quod in eadem confirmatione additur de implicita inuocatione Trinitatis, quæ in illo nomine inuoluitur, vrget ut dicamus dispensatum fuisse, ut in eo conferetur baptismus; quia Actorum 8. & 19. dicitur aliquos baptizatos in nomine Domini Iesu, quod nomen solum dicit salvatorem, nec implicitè continet Trinitatem, neque in eo solo baptismus videtur vñquam collatus. cùm ergo Scriptura eodem modo loquatur de baptismō in nomine Iesu, & in nomine Iesu Christi, non est quod asseratur collatus in nomine Christi.

Ad secundam confirmationem resp. ex Scriptura satis constare Apostolos iuslos fuisse mysterium Trinitatis gentibus prædicare, constare etiam ex communi sententia quod antequam adulst baptifini Sacramentum recipiat, debeat de hoc mysterio instrui, atque adeò Apostoli instruxerint de hoc mysterio eos quos baptizarunt; si ergo su-

blimitas mysterij non efficerit, vt in illis initijs gentes non debuerint edoceri de hoc mysterio, non efficit ut expresa eius professo in forma baptismi omittetur. Confir. Apostoli vel aliquando solum vñ sunt forma illa extraordinaria, vel semper; posterius non videtur commodè dici; si prius dicatur, habemus quod sublimitas mysterij Trinitatis non oblitient, quo minus baptismus illis initijs conferretur sub expressa inuocatione trium diuinarum personarum, & proinde ex eo capite non fuisse conuenienter dispensatum, ut pro forma sufficeret implicita inuocatio Trinitatis, ex quo sequitur verius esse baptismum semper fuisse collatum sub explicita inuocatione trium personarum diuinarum.

D V B I V M VIII.

De varijs modis mutationum quibus baptismus potest vitiari, vel non vitiari.

Q VAMVIS quæ attingemus, ex his quæ præcedentibus dubijs dicta sunt, possint colligi; tamen pro praxi particulatius aliquas formas referemus, quibus validè potest conferri baptismus, vel eius substantia vitiari, recedendo ab uitata forma, ego te baptizo in nomine Patris & Filii & Spiritus S. vbi obiter

N otandum, quod omnis mutatio voluntariè facta sit peccatum, graue vel leue pro qualitate rei, & iuxta prudentis iudicium, etiam Sacramentum de cetero subsistat; & multò certius est esse peccatum & quidem graue, si Sacramentum ratione mutationis reddatur irritum, vel dubium, hoc prænotato.

Cùm ad substantiam baptismi requiratur ut exprimatur persona ministri sufficit dicere baptizari, baptizetur talis seruus Christi, baptizet te Christus, baptizat te Christus si tamen Latinus vtatur forma Græcorum, peccat, & quidem mortaliter, quamvis baptizet secretò & sine scandalo, quod est contra Sotum dicit, quæst. vni- ca art. 5. §. de culpa, quia repugnat consuetudini grauiter obliganti. Peccat etiam Latinus omit- tens particulam ego, sed solum venialiter, vt com- munis Doctores. Valet baptismus si dicat, nos te baptizamus, vtens plurali maiestatis causâ; si tali forma vtatur ad designandum quod plures bapti- zent, aliqui dicunt baptismum non subsistere, quod in frā examinabitur.

Quia ad veritatem Sacramenti sufficit voca- bulum æquivalens, passim dicitur valere baptismum si dicatur ego te ablio, lauo, tingo, quia Idem va- lente quod baptizo, & Patres sæpe vtuntur verbo tingo loco baptizo. Idem censent varij de his verbis te aqua infundo, aspergo. Sotus supra §. at verò. Can- delabrum aureum de baptismō quæst. 25. Item, mergo, ijdem, quia ex accommodatione vlos idem valet quod ablio, quando ponitur in forma bapti- mi, sed illa vox videtur Sacramentum reddere du- bium: sicut & illa phrasis, iungo in aquas, mitto, de qua Sotus ibidem dubitat. quia potest quis mergi ad suffocandum, atque ita illa vox non videtur suffi- ciente æquivalere verbo baptizo: multò certius est non baptizare eum qui dicit mundo te ab origi- nali

70.

Latinus-
tens formi-
Græcorum-
peccatum-
taliter.

71.

PP. rūmī-
sæpe verbo-
tingo, pro-
baptizo.Non bapti-
zare qui
dicitur
mundo nō
aborigina-

¶. C. quia verbum *mundo* non sufficienter significat lotionem, nec sufficienter denotat munitionem conferri animæ, abluendo.

Adverte quocumque idiomate conferatur baptismus, valere si vis verbi, *baptizo*, in eo retineatur, & confutat facient illitterati si formam in suo idiomate proferant, quamvis sit consultum retinere vocem *baptizo*: quam etiam retinet Ecclesia Latina.

Quia in eadem forma requiritur expressio sufficiens, constat futurum irritum baptismum si in forma non dicatur *et*, vel *æquivalens*, quo sufficienter denotetur sufficiens; quod si denotetur, valer baptismus, licet non effteretur per pronomen, v. g. validè confertur sub hac forma: *ego baptizo mæstrem vestram, vos item Petrum, talium vestrum Christi.*

Et quod requiritur expressio trium personarum dominarum non sufficit baptismus, si quis dicat: *baptizo te in nomine Trinitatis, in nomine Dei, in nomine Christi, in nomine Domini Iesu, & in nomine Patris.*

Quia verius est debere effteri nominibus coniunctis, baptismus redditur dubius si dicatur *baptizo te in nomine genitoris, geniti, & procedentiis ab utero*, est etiam irritus vel saltem dubius, si dicatur *baptizo te in nomine Patris & Christi & Spiritus S.* quod tamen Soto art. citato §. neque verò quinque, sequens Caeterum, existimat esse verum, sed ex dictis patet esse saltem dubium; quod ex ipso Soto colligi potest, cum art. 6. doceat baptismum collatum in nomine Christi esse nullum, & art. 5. in fine censat sub conditione iterandum collatum in nomine genitoris &c. vox autem Christi minus *æquivalat* voce *Fili* quam vox geniti.

Redundet etiam Sacramentum, ut minimū dubium ha forme, *Lipizo te in nomine Patris, Verbi, & Spiritus S. item imaginis, anoris, doni.*

Valer etiam si dicatur: *baptizare in Patris & Fili & Spiritus S. nomine*, quia idem sensus remanet. similiter valer licet ordo personarum transmutetur, ut si dicatur *baptizo te in nomine Spiritus S. & Fili & Patris*. ita Angelus V. baptisimus 2. numer. 24. Eius dist. 3. §. 6. cuius ratio minus placet, quod videlicet quocumque ordine nominare unum sint efficiens principium in baptismō, & sub hac ratione non inveniuntur, non inquam placet, quia diuina persona in forma baptisini non solum nominatur ut conuenient in unum, sed prout secundum proprietas personales distinguuntur, & prout tria persona, cum in baptismo non solum fiat professio unius Dei, sed etiam trium personarum relant ab initio distincta. Ratio ergo videtur esse quod remaneat idem sensus quocumque ordine persona nominetur, si eodem modo respiciant particularam in nomine. Valer etiam baptismus quamvis omittat particularia copulativa (et) si retineatur sensus catholicus, prout retinere soleret, si dicatur *baptizo in nomine Patris Fili & Spiritus S.*

Ex eo quod in baptismo fiat professio expressa unius naturæ diuina, maiestatis, & auctoritatis, cuius virtute confertur baptismus, sequitur particularam in nomine, in forma ponendam, immo si omittatur particularia, in, v. g. dicatur *baptizo te nomine Patris &c.* non videtur valere baptismus, vt Angelus super num. 6. Syl. verbo baptismus, i. quæst. II. Candelabrum de baptismo quæst. 16. Ratio est quod sensus formæ tollatur, nam baptizatio nomine Patris significat fungi nomine alterius,

non verò significat professionem & inuocationem diuinæ naturæ. Non valet etiam baptismus si dicatur *baptizo te in virtute*, saltem redditur dubius, vt Sotus supra §. *vide ad argumentum* in fine. Sua- rez disp. 11. l. 3. §. ex qua conclusione in fine, quia particula, in virtute, non videtur adæquare significationem particulae in nomine, multò minus videtur valere si dicatur *baptizo te in Patre & Filio & Spiritu S.* quia constat ad substantiam formæ pertinere expressionem unius naturæ &c. significata per particulam in nomine, vt tradunt Doctores, & colligunt ex Matth. vltimo, & ex communi sensu. Confir. particula in nomine debet poni saltem in *æquivalenti*; particula autem in Patre &c. non æquivaleat.

Non valet similiter si dicatur *baptizo te in nomine Patris, per Filium, in Spiritu S.* quod patet ex miraculo quod refert Nicephorus lib. 16. historiæ cap. 35. Confir. per illam phrasim non aptè designatur eadem natura, maiestas, & auctoritas diuina in tribus personis, & forma sapit Arianismum.

Valer si dicatur *baptizo te in nomen Patris &c.* patet ex eo quod in græco habeatur in accusatiuo *et in oīou* Matth. vltimo, & quod idem sit sensus.

Dubius si dicatur *baptizo te in virtute*, saltem redditur dubius, vt Sotus supra §. *vide ad argumentum* in fine. Sua- rez disp. 11. l. 3. §. ex qua conclusione in fine, quia particula, in virtute, non videtur adæquare significationem particulae in nomine, multò minus videtur valere si dicatur *baptizo te in Patre & Filio & Spiritu S.* quia constat ad substantiam formæ pertinere expressionem unius naturæ &c. significata per particulam in nomine, vt tradunt Doctores, & colligunt ex Matth. vltimo, & ex communi sensu. Confir. particula in nomine debet poni saltem in *æquivalenti*; particula autem in Patre &c. non æquivaleat.

Valer si dicatur *baptizo te in nomen Patris &c.* patet ex eo quod in græco habeatur in accusatiuo *et in oīou* Matth. vltimo, & quod idem sit sensus.

ARTICVLVS VII.

Vtrum immersio in aqua sit de necessitate baptismi?

N E G A T. vbi

Notandum quod dicit D. Thom. tutius esse baptizare per modum immersionis, non degnare baptismum alias reddi dubium, sed quod illius tempore, quo baptismus communis vnu confiri soleret immersione, ea non posset pro arbitrio baptizantis absque peccato negligi, vnde quod addit baptismum conferri posse per modum aspergionis, vel infusionis, præcipue propter necessitatem, vel quia magna est multitudo baptizandorum, vel propter raritatem aquæ, vel propter debitatem ministri, vel propter debilitatem baptizandi &c. non eo sensu intelligit, quod extra hos & similes casus necessitatis baptismus redderetur dubius, sed solùm quod peccatum committetur, aliter quan*per* immersionem baptismum conferendo, scilicet tempore sancti Thomæ, quo modus communis baptizandi erat per immersionem, iam enim nullum peccatum committit qui iuxta morem regionis infusione baptizat.

Conclusio D. Th. est communis Doctorum, prob. con- quæ probatur: ablutione non tantum fieri potest im- mersione, sed etiam infusione & aspergione; ergo omnibus illis modis baptismus potest conferri. Confir. ex cap. 2. Actorum vbi leguntur vno die ter mille baptizati, quos non est verisimile saltem omnes tantillo tempore fuisse baptizatos per im- mersionem. Confir. etiæ ex Cypr. epist. 76. §. que- sūisti docente illos modos sufficere ut baptismus si validus? Eadē veritas probatur ex vnu Ecclesiæ, quæ aspergente aspergione vel infusione baptizat, im- mō iam vnu receptum est ut paruuli baptizentur infusione.

Nec obstat quod per baptismum configuremur in sepulture Christi, quia quacumque ablutione diluitur, possimus dici cum illo mori, sepeliri, resurgere, cum per quacumq; ablutione peccata in baptismo extinguantur, & resurgamus in nouitate vite.

Tempore D. Th. cō- cferbatur immersio- ne.

Affor. 2.
Cyprian.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum trina immersio sit de necessitate baptismi?

75.

QUAMVIS hic articulus videatur ex præcedenti resolutus, eum tamen peculiariter proponit, propter quædam testimonia quæ contrarium suadere videntur: nam trinam immersionem requiri

Suaderetur affir. **C**ap. si quis. **C**ap. multi. **E**x Patri-
bus. **L**eon. **B**asil. **H**ieron. **A**ugust. **T**heodorei.

Probari potest i. ex canone 49. Apostolorum, & refertur canone si quis, de consecratione dist. 4. vbi dicitur: *Si quis Episcopus, vel presbyter in una initiatione non tres immersione, sed unam dimitaxat, que in morte Domini detur peregerit, depositor.* 2. ex can. multi. eadem dist. vbi Pelagius Pontifex Gaudentio Episcopo ita retribuit: *Multi sunt qui in nomine sollemnido Christi una etiam mersione se ferunt baptizares Euangelicum vero præceptum ipso Deo & Dominu Saluatori nostro Iesu Christo tradente, nos admo- nent in nomine Trinitatis, trina etiam mersione, sanctum baptismum in quinque tribuere.* Leo epist. 4. ad Episcopos Sicilia cap. 4. docet, in baptismatis regula & mors interuenit interfectione peccati, & sepulturam triduanam instaurat trina demersio.

3. Ex Patribus Basili de Spiritu S. cap. 15. post medium; tribus igitur demersiibus ac totidem inuocatiōnibus magnum baptismatis mysterium peragitur. Hier. dialogo aduersus Luciferianos longè ante medium, *nam & multa alia quæ per traditionem in Ecclesiis obseruantur, autoritatem sibi scriptæ legis usur- paverunt, velut in lauacro ter caput mergitare.* nec refertur quod hæc verba referantur in persona Luciferiani, quia ut patet ex sequentibus Hiero. hanc sententiam non reiicit. August. ut refertur can. postquam vos, dist. citata; postquam vos credere promisisti, tertio capitulo vestra in sacro fonte demersimus. Theodoreto lib. 4. hæreticarum fabularum cap. de Eunomio: *ipse quoque subiicit sancti baptismi ritum a Domino & Apostolis ab initio traditum. quia scilicet Eunomius trina mersione non baptizabat.*

Ex his & pluribus alijs Patribus qui passim suè referuntur, videntur omnino conuinci ad valorem baptismi trinam requiri mersionem. quibus tamen non obstantibus

Negatius defunditur ex cōmuni Doctori.

Dico cum D. Th. hic & communi Scholastici corum sententiā ad valorem baptismi non requiri trinam immersionem.

Probatur i. ex eo quod Ecclesia non semper cōstulerit hoc Sacramentum trina mersione, quæ si requireretur ad substantiam baptismi, grauissime cum maximo animarum detrimento erraret.

2. Ex cap. vli. Matth. vbi non tantum habetur forma, sed etiam insinuat proxima materia in verbo, *baptizantes, quatenus minister præstare debet quod per illud verbum significat, nec tamen insinuat trinam mersionem esse necessariam.*

3. Gregorius lib. 1. epistolarum epist. 41. ita scribit Leandro Hispani Episcopo: *De trinamersione baptismatis nihil respondere verius potest, quoniam quod ipsi sensisti, quia in una fide nihil officit confundendo diversi, nos autem quod tertio mergimus, triduane & scilicet sacramenta signamus, ut dum tertio infans ab aqua educitur, vel urectus triduam temporis exprimatur. Quod si quis foris etiam pro summa Trinitatis veneratione existimat fieri, neque istud aliquid obsseruit baptizandos semel in aqua mergere, quia dum in tri-*

bus personis una substantia est, reprehensibile esse nul- latenus potest infarem in baptismate vel ter vel semel immersare, quando & in tribus mersionibus personarum Trinitas, & in una potest diuinitatis singularitas designari. vbi Pontifex responderet Episcopo querenti num baptismus effet validus in una mersione, iuxta morem in Ecclesia Hispaniæ fernari sollem. vide can. de trina dist. 4. citata. Idem postea traditum fuit in Cone. Tolet. 4. cap. 5. & refertur can. proper vitandum, dist. citata: proper vitandum schismatis scandalum vel heretici dogmatis usum sim- plam teneamus baptismum mersionem.

Ex quibus constat, quod quando baptismus cōfertur immersione, ad eius substantiam trina immersio non requiratur. similiter non requiratur trina aspergito vel infuso, quando illis modis confertur. si tamen alicubi trina immersio esset in vñ, extra casum necessitatis omitti non posset absque peccato, vt D. Th. in fine corporis; & quidem, ut censem, grani: quia trina immersio est gravis cæ- monia mysticam habens significacionem, ut patet ex Gregorio, Augustino, & alijs citatis. Aliqui tamen, quos sequitur Henriquez lib. 2. qui est de baptismis cap. 7. §. 2. existimant omissionem hu- ius cæmonia seposito scandalu & contemptu, solū esse veniale: sed sententia D. Th. est pro- babilior propter rationem allata.

Antequam ad argumenta in contrarium allata respondemus

Notandum ex D. Th. variam fuisse in Ecclesia de trina mersione constitutionem, nam verisimile est initio Ecclesia aliquos male de Trinitate sen- tiētes in una mersione baptizasse in mortem Christi, & idcirco ad fidem Trinitatis adstruendam Apostolos iussisse baptismum in trina mersione conferri. per quam etiam trinam mersionem tri- duana Christi sepultura designatur. Postea vero successu temporis aliquos ita usurpasse trinam mersionem, ut existimarent baptismum non posse aliter validè conferri, & rebaptizarent aliter bat- ptizatos. hi videntur fuisse Ariani qui vnam in Deo substantiam non agnoscabant: ad quorum heresim confutandam videntur introductum in Hispania, ut baptismus vna mersione conferte- tur, vt potest colligi ex epist. Gregorij citata, quam consuetudinem ipse approbat. immo in Concil. Tolet. citato ad vitandum usum hæretici dogma- tis, cautum est ne in Hispania aliter fiat baptismus quam in una mersione.

Ex his dico authoritates initio allatas bene ostendere initio Ecclesia fuisse præceptum bapti- zandi trina mersione, non vero ostendere eam requiri ad Sacramenti substantiā, id solū deduci potest ex authoritate Basili. Hiero. Aug. Neque virget quod per huiusmodi cæmoniam triduana Christi se- pultura designetur, quia expresa representatio triduana sepultura non est de essentia baptismi. non etiam virget quod per eandem designetur Tri- nitas, quia hæc Trinitatis confessio sufficiens habetur per formam, vide D. Th. ad 1.

His vniuersim dicitis, peccatariter satisfacien- dum canoni 49. citato, can. multi, & authoritati Theodoreti, quæ peculiarem habent difficultatem. Ad can. Apostolorum

Resp. ex eo solū haberi quod trina immersio necessaria effet ex præcepto Apostolico, quod sat- patet ex posteriori parte can. vbi redditur ratio cur non licet baptizare in mortem Domini: non enim dixi Dominus, in mortem meam baptizate, sed profeti- docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patri.

77.

Corollar.

Cont. Tola.

Vñ.

Hieron.

Vñ.

& *Fili & Spiritus* 8. De vna vel tria mersione nihil simile dicitur. Ad can. multi omisla responsio-
ne D. Th. ad 2. quæ videtur minus congrua.

Resp. Pontificem eo loco nolle esse euange-
licum præceptum baptizandi tria mersione, sed
baptizandi in nomine Trinitatis; quod patet ex
ratione quam adfert dicti sui, scilicet dicente Do-
mino discipulis suis *iste, baptizatus omnes gentes in no-
mine Patris &c. vbi* præceptum dominicanum non re-
fert ad mersionem, sed ad formam. facit tamen
mentionem tria mersionis, quod eo tempore ba-
ptismus ex præcepto sub tria mersione fieri de-
bet. Ad Theodoretum

Resp. eum nolle ritum tria mersionis à Christo
so traditum fuisse. quod vt intelligatur

Sciendum Eunomium docuisse non oportere
ter immergere eum qui baptizatur, nec Trinitatē
inuocare, sed semel baptizare in morte Christi,
vt patet ex Theodoreto loco citato. quod ergo di-
cit Theodoretus, *iste quoque subiungit baptizari ritum*
à *Domino & Apostolis traditionis* non ita intelligitur

quafi uterque ritus à Domino, si traditus, sed
quod vius traditus sit à Domino scilicet inuocatio
Trinitatis, aliis vero sit traditus ab Apostolis,
vielicit tria mersione. vnde ex hoc loco non habe-
tur tria mersionem esse de necessitate baptis-
mi, quemadmodum neque ex eo quod illa cæ-
remonia dicitur esse traditio non scripta. non enim
est divina traditio sed Apostolica, id est ab Apo-
stolis constituta, quia iusta de causa potuit ab Ec-
clesia mutari, quam causam subfuisse constat ex
dictis. & inde etiam constat non esse de essentia Sa-
cramenti.

D V B I V M I.

Vtrum quando baptismus conferiur im-
mersione, emersio requiratur ad va-
lorem Sacramenti?

NO T A N D U M duplum posse contingere
quod aliquis immersus ex aquis non emer-
gar. 1. quando immersitur quidem cum animo
extrahendi, sed immersens p̄ debilitate educere
non potest. 2. quando immersitur cum animo
non extrahendi, vt cum quis vult alium occidere,
& vt occidat, projicit in flumen, puteum &c. De
prior modo non videtur apud Authores esse du-
pium. itaque

Resp. & dico 1. ad substantiam & valorem ba-
ptismi non requiritur emersio.

Probatur a posteriori, ex eo quod Patres nun-
quam illius faciunt mentionem tanquam necessa-
ria ad rationem materiæ. nam qui vnam immersio-
nem afferunt, non requirunt vt is qui baptiza-
tur educatur ex aqua; qui autem faciunt mentio-
nem trium, nunquam insinuant quod post tertiam
immersionem requiratur emersio.

Prob. 2. ad veritatem formæ sufficit vera ablu-
tio; hec autem potest esse & censeri ante emersio-
nem; ergo. Major patet ex Matth. vlt. *baptizan-
tes*. Minor etiam pater ex communi concep-
tu: nam qui linteum in aquam immersit dicitur
illud ablueat antequam extrahat.

Confir. si requireretur emersio, is quem mini-
ster p̄ debilitate non posset ex aqua extrahere,
non esset censendus baptizatus, etiam si super viuo
aqua tincto forma legitime esset pronuntiata;

quod nullo modo videtur probabile, immo is non
esset censendus baptizatus qui ab alio extrahere-
tur, atque adeo iterum esse baptizandus: v.g. po-
namus sacerdotem immersentem aliquem super
quod formam pronuntiet, quem tamen non valeat
p̄ debilitate extrahere, sed alius extrahat, dico
quod si extractio requiratur ad substantiam Sa-
cramenti, hic non sit baptizatus, & proinde sit ite-
rum baptizandus, quod ostenditur: quia ex suppo-
sito extractio requiratur ex parte materie, & quod
scilicet sine illa non est vera ablutio; quod si ve-
rum sit forma in eo casu erit falsa, quia falsum erit
dicere, *baptizo te*, cum is qui id dicit, non educat ex
aquis; quod tamen ad rationem ablutionis ex sup-
posito requiratur. Nec refert quod forma pronun-
tietur more Græcorum, quia vt baptismus subsi-
stat necesse est eum qui profert formam, ablueret;
& verbum *baptizetur* implicitè respicit ministrum,
cuius actus per illud verbum aliquo modo desi-
gnatur. omnino autem falsum est talem non esse
censendum baptizatum, & esse rebaptizandum.

Probatur 3. si requireretur emersio, hoc idcirco
continget, quod ad ablutionem requiratur vt
id quod dicitur ablui verè detegatur, & aqua ab
illo diffuat, ante quem diffluxum non censeatur
ablutio. id autem non requiritur ad ablutionem
potissimum ad hanc quæ ad baptismum censetur
sufficere, cum verè censendus esset baptizatus ali-
quis per aspersionem, si pronuntiata forma more-
retur antequam aqua diffluxerit: neque illus ea de
re videtur dubitandi locus.

Maior est de 2. casu difficultas, in qua duæ sunt
pugnantes sententie.

Prior negat eum qui alium projiceret in flumen
animo occidendi, & antequam moreretur formam
proficeret, conferre validum baptismum: ita Sco-
tus in 4. dist. 5. quæst. 3. Pal. dist. 6. quæst. 1. art. 3.
num. 24. Sotus dist. 3. quæst. vñica art. 8. §. quo an-
tem hæc Silu. verbo *baptismus* 4. quæst. 10. & ba-
ptismus 5. quæst. 1. Henriquez lib. 2. de baptismis
cap. 7. §. 3. qui plures citat.

Posterior aliter baptismum etiam eo casu esse
validum. Gabr. dist. 4. quæst. 2. art. 3. dub. 4. Viæt.
num. 19. de baptismis Suarez dist. 20. sect. 3. §.
tantum una superest; Vasquez dist. 145. cap. 3. &
plures quos citat Henriquez cap. citato littera O.

Dico 2. quamvis aliquis pueram proijicit in
flumen animo occidendi, si tamen forma proferatur
antequam moriatur, & sufficienter aquam
contingat, val et baptismus.

Probatur: in hoc casu non deest forma vt sup-
ponitur ab omnibus, nec deest materia, nec suffi-
cientis intentio ministri ad baptismum conferen-
dum ergo. Secunda pars antecedentis probatur:
materia illius Sacramenti est ablutio, quæ vt osté-
sum est, potest inueniri sine emersione, & absque
eo quod pars quæ dicitur ablui, detegatur aqua;
ergo ex parte materia in eo casu nihil deest.

Confir. proxima huius Sacramenti materia vel
conficit in actione seu applicatione materiæ re-
motæ, vel in contactu quo aqua formaliter dici-
tur corpus contingere; neutrum autem horum in
se ratione dicit vel requirit ablutionem seu am-
otionem aquæ à corpore quod dicitur ablui; igitur
ablutio quæ est proxima baptismi materia hanc
amotionem in sui ratione non requirit, & proin-
de in præsenti casu inuenitur baptismi materia.

Dices non inueniri, cum talis applicatio sit suf-
focatio.

Resp. neg. assumptum pro priori parte; quia
suffocatio

80.

D u e se-
cun-
dæ
Negat
Sco.
Palud.
Sotus.
Silu.
Henriq.

Affin.
Gabr.
Viæt.
Suar.
Vasquez.

81.
Conclus. 2.
Qui mer-
git animo
occidendi,
validè ba-
ptizat &c.

Obiectio.

Soluitat.

suffocatio

POSI

De Sacramen-

tio

ME

suffocatio non tollit vel impedit rationem ablutionis, qua consistit in applicatione corporis ad aquam, vel aquæ ad corpus. vnde licet aqua propter suam multitudinem corpus suffocet, nihil minus verè lauat, ita vt ratio ablutionis sit separabilis à suffocatione, qua sit per cōtactum aquæ.

Confir. si quis imprudens tantam aquæ multitudinem infundat super baptizandum, vt ille suffocetur, verè censetur ablucere; & si forma profatur antequam moriatur, verè baptizatur; igitur in illo casu inuenitur materia proxima seu ablutionis; ergo & in nostro, quia intentio occidendi & suffocandi non efficit, vt quod alias esset legitima materia, definat esse talis. Similiter si quis imprudens puerum perfundat aqua feruente, vnde contingat illum mori, verè baptizat, si ante mortem forma finiatur; igitur suffocatio vel mors non obstat, quod mindus materia inueniatur.

Confir. 2. iuxta Scotum dist. 3. quæst. 3. §. h̄c dicendum, ablutio qua est proxima materia huius Sacramenti solam dicit cōtactum corporis ab aqua causatum ab alio, quod h̄c inueniatur.

Tertia pars antecedentis argumenti videtur ex dictis satis probata, quia in eo casu inueniatur intentio ablucendi & formam proferendi, & per h̄c faciendi quod facit Ecclesia. Si enim deesset legitima intentio baptismi conferendi, id esset quod ad intentio occidendi, & suffocandi, h̄c autem intentio non eruit intentionem conferendi baptismi, quando quis vult per aquam suffocare; cū ergo huiusmodi intentiones se inuicem non interimant, potest aliquis velle baptizare per immersionem, quam vterius dirigat ad suffocandum, & diū occidendum. Et certe cū ablutio baptismi non dirigatur ad vitam corporalem, intentio occidendi corporaliter non officiet veritati Sacramenti, si alia requisita inueniantur, vnde Scotus dist. 5. loco citato, laborat in æquitudo, dum conatur ostendere non fore baptismum, si quis ex intentione alium occidēti eum injicit in flumen, ex eo quod talis inieccio non ordinatur ad vitam, ad quam ordinatur ablutio baptismi; ex dictis enim patet intentionem baptismalem non ordinari ad vitam corporis, sed animæ.

Petes 1. an liceat puerum animam agētem, aliis fine baptismi moritum, projicere in flumen vt baptizetur, & saluetur?

Resp. non licet, vt communiter Doctores. ratio est quod nulli liceat priuata autoritate quædam occidere citra sui defensionem, etiam si alterius nimirum ageret commodum aliquod accidat; cum non liceat facere mala vt cœniant bona. Si tamen aqua non possit aliter haberi, possit puer per funem vel canistrum in aquam demitti, & formâ prolatâ extrahi, vt varijs Doctores.

Petes 2. an debeat omitti baptismus propter mortis periculum; v.g. puer non baptizatus est in aperto mortis periculo constitutus, an sit omittebatur baptismus ex eo quod timeatur ne ex aqua contactu moriatur seu eius mors acceleretur?

Resp. non esse omitendum, quia baptismus potest conferri aspergione, qua modica moraliter non potest esse causa accelerationis mortis, præteritum cū possit adhiberi aqua tepida, vel in parte corporis, que non tam facilè noxiā alteratio nem recipiat. Adde quod si mors parum acceleretur, huiusmodi acceleratione non cœnatur fieri humano modo, quando ita fit insensibiliter & præternaturam actus, censeturque potius permissa. Vide. si potest Vasquez sub finem cap. 3. cœtati qui dicit

esse communem sententiam, similiter Suarez sect. 2. in fine. Gabr. suprà.

Petes 3. an si quis per immersionem baptizatus moreretur antequam educeretur ex aquis, postea verò resuscitaretur, deberet iterum baptizari?

Resp. si rationem spectemus, non videris quia Resp. tamen multi graues authores cœsent talēm non fuisse baptizatum, quorum sententia si forte sit vera, parvulus maximum pateretur detrimentum, censio posse, immo & debere, sub condicione iterum baptizari.

D V B I V M II.

In quota mersione perficiatur Sacramen tum, quando in baptismō plures adhibentur?

NO T A N D V M immersionses posse dupli- Immer- citer se habere respectu formæ, quia vel eam precedunt, vel subfleuantur. Similiter minister dupli- adhibens plures immersionses potest sepe dupli- citer habere, vno modo non restringens suam in- tentionem, sed simpliciter intendens confidere Sacra- mentum, quando forma fuerit legitimè prolatâ & sufficiens materia applicata; vel restringens in- tentionem usque ad certam mersionem, ante quam nolit Sacramentum confidere, his præmissis.

Resp. & dico 1. quando mersiones præcedunt formam & minister suam intentionem non restringit, omnes per modum materiae concurrent ad Sacramenti substantiam, pro quo

Notandum, quod licet detur certa quantitas aquæ, & ablutionis qua ita requiratur vt minor non sufficiat ad substantiam Sacramenti (quamus non possit mathematicè assignar quānam ea sit.) detur etiam certa quantitas subiecti, seu partis corporis ita sufficiens vt maior non requiratur ad valorem Sacramenti, non tamen ita requiratur determinata quantitas, vt maior adhiberi nequeat, & forma subsequenti informari, vnde quātumcumque aqua adhibeatur, & quantumcumque multiplicentur ablutiones, si hoc fiat ex intentione confidendi Sacramenti, & inueniatur moralis connexione cum forma, totum per modum materiae ab eadem forma informabitur, & ad Sacramenti substantiam concurret, atque adeo ad collationem gratia sacramentalis.

Dico 2. quando forma præcedit, nec minister restringit intentionem ad certam mersionem, Sacramentum in ea perficitur, qua præcisè requiriatur vt sit sufficiens ablutio, etiam ante tertiam mersionem.

Probatur, Sacramentum perficitur cum primum materia sufficiens applicatur subiecto, & forma compleetur, hoc autem fieri potest ante tertiam mersionem, vt patet cum baptismus conferatur vna mersione, vel infusione, vel aspergione, inuenitur etiam legitima forma ante tertiam mersionem.

Confir. quod minister plures immersionses adhibeat vel pauciores, non efficit vt materia alia legitima & sufficiens non sit sufficiens; igitur si forma prouincietur post talēm sufficiens materia, vel simul, vel paulo antē, & prolatio formæ absoluatur antequam alia mersiones adhibeantur, ante illas perficietur Sacramentum.

Dico 3. si verò restringat intentionem vt non perficiatur Sacramentum usque ad 3. mersionem, Sacramen-

Scot.

Quæst. 1.
83.

Resp.

Quæst. 2.
84.

Resp.

Quæst. 2.<

Idem dico de capillis. ita varijs, Henriquez §. 2. citato, Toletus suprà in fine, Vasquez supra §. posse rem quod attinet. quamvis enim communis sententia philosophorum non sint animati, sunt tamen hominis pars, & illis aspersis homo dicitur ablui, vnde in necessitate non occurrere parte certiore puer potest in illis baptizari, qua transacta baptismus ut suprà est repetendus.

Secundinæ censetur pars hominis. 91.

Posset etiam inuolutus secundinis in necessitate baptizari. Angelus verbo baptismus 6. §. 4. Vasquez supra, & alij, quia huiusmodi pellis & tegumentum censetur pars hominis, & ea abluta homo censetur ablui.

D. Thom. Non potest sit baptizari D. Th. Infrà quæst. 68. art. 11. responderet negatiuè, quia corpus pueri in eo statu non potest tangi in aliqua sui parte, quod communiter verbo, & factio ministeri possit ad ipsum puerum etiam in utero matris existentem peruenire, posset ad illum percuti, nihil obstat quo minus posset baptizari, ut si scula posset pertingere ad ipsum infantis corpusculum, vel si propter apertam marris cicatricem aspergatio aquæ possit ad illud pertingere. Probatur: in factu in eo statu est homo distinctus à matre, & sufficiët natus ex nihilo, contraxitque peccatum originale, igitur si aqua in eo statu possit ad eum pertinere baptizari potest. vnde sequitur quod in necessitate possit hoc modo baptizari, quando scilicet non affulget spes quod proles possit viua educi ex utero, & iuxta modum à nobis positum possit illi succurriri. ybi

Non licet viam matrem exscindi non possit, ut proles baptizetur; quia non licet directè aliquem occidere, ut etiā bono spirituali eiusdem vel alterius prospiciatur; possit tamen baptizari eo modo quo diximus, si aqua ad eam pertingere valeat, etiam si mors matris inde sequatur, & prævideatur securitas; quia in nostro casu actio ministri non respicit interitum matris pro suo termino, sed in executione habet alium terminum, scilicet ablutionem proli, qua in ratione ablutionis materialis est quid indifferens; in ratione vero ceremonia sacramentalis est honesta, & subsequens mors matris solum est permissa, atque adeo non imputatur ad peccatum; immo mater eo casu tenetur permittere ut proles baptizetur. nam si cum certo vita corporalis periculi tenemur succurrere saluti proximi, quando moraliter certum est nos posse succurrere, & certum est eum alias peritum, eadem ratione tenemur in similibus circumstantiis permittere ut cum aperto nostra vita periculo alius succurrat, quamdui tamen ex una parte non apparet morale periculum quod proles non poterit nasci viua ex utero, & ex altera parte moralis, quod quod efficaciter poterit ei succurreri in utero baptismum re ipsa conferendo, mater non tenetur se aperito vita discrimini expondere, & proinde raro tenetur se expondere isti periculo, cum raro omnes illa circumstantia occurant.

92. 93. Potest exscindi a morte morti legitimæ adiudicata.

Quod dictum est viuam matrem non posse exscindi ut proles baptizetur, intelligitur nisi mater alias propter crimina sit legitimè morti adiudicata, quia eo casu citra iniuritiam respectu illius exscindi potest, cum tamen illud mediū non videatur moraliter profuturū proli, sed potius obfuturum, cum ex alteratione matris maius periculum infantis creati possit, idcirco mors matris eo casu non videtur prudenter debere vel posse accelerari, ut baptismus infanti procuretur.

Ex dictis facile patet quid dicendum de qua-

titate aquæ necessaria ad baptismi substantiam. In praxi ea quantitas aquæ adhibenda per quam sine controværia homo dici possit ablui, speculatius tamen non est omnino improbabile quantum libet parvam sufficere, si tamen in necessitate baptismus in minima quantitate aquæ sit collatus non superante maiorem, puer superuente baptismus saltem sub conditione est repetendus.

ARTICULUS IX.

Vtrum baptismus possit iterari?

NEGAT; quod varijs congruentijs probat, quæ in textu videri possunt. Ratio primaria est Christi institutio.

DV BIVM 1.

Vtrum baptismus validè iterari non possit?

PRÆSENS quæstio intelligitur de baptismi validè collato; quod enim validum non fuit in sitione, rigore non iteratur. quamvis autem constet non posse licet iterari, quia tamen multa sunt illicitè quæ facta tenent, peti potest num ita prohibeatur iterari, ut si attentetur, nihil fiat?

Resp. & dico baptismus non potest validè eidem iterato conferri, est de fide ex Concil. Flor. decreto de Sacramentis, vbi dicitur: inter haec Sacra menta sunt baptismus, confirmationis & ordo, quæ charactere id est spirituale quoddam signum à eis distinguitum imprimant in anima indeleibile, vnde in eadem persona non iterantur. idem definit Trid. sess. 7. can. 9. de Sacramentis in genere, & can. 11. de baptismi, quibus locis etiam si non ponatur expresse quod nihil fiat si baptismus tenterit circa validè baptizatum, eum tamen esse intellectum canonum constat ex communis Ecclesie sensu, quæ semper intellexit baptismum ita esse unum numero in quoque, ut respectu eiusdem multiplicari nequeat.

Probatur eadem veritas ex Patribus, qui licet non utrum nomine inutilitatis, vel simili, satis tamen declarat se velle baptismum & illicitè & inutiliter iterari. Cypr. epist. 63. seu 3. lib. 2. ante medium ait, quo & ipso baptisme salutis aqua significatur, quod se mel scilicet sumitur, nec rursum iteratur. Basili. de Spiritu S. cap. 15. non Iudeorum more in quibuslibet inquisi mentis doluiunt, sed unum nonius salutis rerum baptisma. Leo epist. 37. finis in expiabile esse facinus, quos in iuxta haereticorum damnata à Sanctis Patribus instituta cogitur aliquis lauacrum, quod regenerans semel tributum est, bis subire apostolica reclamante doctrina, quæ unam prædicat in Trinitate dicit, unam in fide confessionem, unum in baptismate Sacramentum.

Probatur 2. a posteriori, ex eo quod sacerdos in Ecclesia existimatuerit grauissimum scelus re baptizare, qui sensus Ecclesie & Patrum non potest aliud prouenire, quia ex eo quod Ecclesia intelligat in uno & eodem non posse baptismum semel validè collatum efficaciter repetit, ita ut substantia Sacramenti iterato ponit possit; si enim substantia huius Sacramenti in uno eodem possit iterari, cur nullus id potest tentare, cum recipiendo secundum Sacramentum magnam posset gratiam recipere?

Dices Ecclesiam id prohibere. Sed cur vniuersaliter dicitur, quod non possit iterari, si quantum est ex Christi institutio ne possit repeti, & quidem cum fructu? non enim videtur posse habere iustum rationem ita vniuer-

saliter

falsiter prohibendi, si Sacramentum ex sua institutione possit repeti. Adeo quod Ecclesia nunquam agnoverit in se potestatē permitendi ut baptismus sine peccato posset repeti; ex quo manifeste cōsideratur non oriri ex prohibitione ecclesiastica, sed ex diuina institutione, qua factum est ut hoc Sacramentum vni tantum semel posset conferri.

Eadem veritas duobus Scriptura locis probari solet; uno ad Ephes. 4. vñm Dominus vñm fidei, vñm regis, altero ex cap. 6. ad Hebreos: impoſitum est vñm eos qui semel sunt illuminati &c. & prolapsi sunt, rursum renovati ad paenitentiam, rursum crucifigentes si- miliū. Filiū Dei, & ostenta habentes.

Verum si scopum Apostoli spectemus, ex priori loco non videtur ita commode probari. Apo- stolus enim ibi hortatur Ephesios ad vñionē spiritus, pacem, & charitatem inter se fonsdam, ex eo quod sit vñus Deus, vñam fidem inter se habeant, & cōmune baptismū; ad quod parum refert quod in quoquo; sit vñus numero baptismus, facit ve- rō plurimum quod sit idem specie in omnibus, & eundem virtutis; nam si omnes in vna fide, & in vno specie baptismate inter se communient, op- time deducitur quod debeant se mutuo diligere, iuxportare &c. itaque id solūm videtur vrgere locū ad Ephesios citatus. Confir. propter eum cum omnīm est dicendum fidem in singulis ita esse v- pan, ut non possit successuē multiplicari in numero. Addo tamen propter plurimorum Patrum au- thoritatem qui prædictum locū ita accipiunt posse probabilitate hoc modo intelligi. Posterior etiā locus non videtur sufficiētē intentum suadere, nam licet illuminati intelligent per baptismū, qui interdum vocatūt illuminatio, & potissimum a Græcis Patribus, non est tamen necesse prædi- cōm locū ita interpretari, vt Apostolus velit eos qui post baptismū pro lapsi sunt non posse reno- vari ad paenitentiam, scilicet baptismū iterato recipiendo, sed commode potest ita explicari: im- possibilē, id est valde difficile, est illuminatos qui prolapsi sunt, scilicet per apostoliam à fide, renouari ad paenitentiam & renovari ad gratiam. difficile inquam est, quia tales voluntarie recedentes à fide sibi quis proclūt omnem conuersiōnēs viam, ita autem eo loco sumi impossibile, pater ex eo quod Apostolus subiungat, confidimus autem de vobis di- lictissimi meliorē & vīctoriā fatus, tamen si loquimur quasi dicat, quamvis ita se res habeat ut dixi, nihilominus confido Deum, qui iustus est, non tra- dūtū obliuionē vestra bona opera, & sua mi- scordia vobis cum per gratias præueniētēs actu- rum ut ad cor redeatis, & per paenitentiam illi re- conciliemini. Propter Patrum tamen authorita- tem similiētē cōfisco ex eo loco intentum posse probabilitate deduci,

D V B I V M . II.

Vñm aliquibus casibus baptismus possit iterato conferri?

Seruizio 1. ex dubio præcedēti baptismū se- mel legitiūm collatum nullo modo iterari pos- se etiā sub conditione, si de illo moraliter constet; potest autem constare ex eo quod constet exterius Sacramentum sub legitima materia & forma ali- cui collatum, & nulla subsit probabilitas ratio dubitandi de intentione ministri. Dico etiam sub conditions, quia quando moraliter constat de re

ipsa, conditio cōfatur tanquam impertinens, & proinde in ordine ad culpan contrahendam habe- ri debet tanquam non apposita, & qui hoc casu rebaptizat etiam sub conditione moraliter cōfatur absolute rebaptizare, quod est graue sacrile- gium.

Pord baptismū exteriū alicui collatum po- test moraliter constare 1. ex testimonio etiā vñius fide digni id prō certō afferenti, vt passim Theo- logi, & colliguntur a contrario ex can. paulos Gre- gorij 3. can. placuit, Concil. Carthag. 5. can. 6. can. cūm itaque can. si multa, Leonis Papæ, de consecra- tionē dist. 4. 2. ex eo quod aliquis natus ex chri- stianis inter christianos laudabiliter versetur, vt patet ex cap. vñmens in fine, a presbytero non baptizato, quod intelligendum si nulla in contra- riūm valida vrgent argumenta.

Suppono 2. baptismū possit etiam absolute denuo conferri, quod o est moraliter certum priorē baptismū fuisse inualidum, cūm autem ad valorem baptismi requiratur legitima materia, le- gitima forma, & legitima intentio ministri, quan- documque constat de defectu alicuius ex his tri- bus, Sacramentum potest, immo debet sine scrupulo absolute repeti; immo his casibus non tam repertur quām primo confertur, quod enim in- ualidum fuit, non potest dici iterari, etiam si exter- na [specie] iterari videatur.

Ex quo sequitur 1. quod baptismus collatus in vino, lācte, ceruisia, debeat denuo conferri, etiam absque vñl. conditione expressa vel tacita. idem est iudicium de similibus liquoribus quos constat non esse legitimam materiam.

Sequitur 2. similiētē absolute repetendum ba- ptismū collatum sub forma manifeste illegiti- ma, vt si quis dicat baptizo te in mortem Christi, vel in tres principia cōfentes &c.

Sequitur 3. si quis exercens externam actio- nem baptismalem circa aliquem, habeat intentio- nem repugnante confectioni Sacramenti, vñl. id innotuerit, debere Sacramentum iterato absolute conferri, potest autem constare si minister dicat se non habuisse intentionem baptismi conferendi; si dicat se nullo modo intendisse sacramentū exercere &c.

Præter dictos casus potest etiā baptismus ite- rato conferri vt videtur absolute, quotiescumque pluri ignoratur an aliquis sit baptizatus; quod videtur patere ex canonibus paulos, placuit, cūm itaque similitudinē; canone enim cūm itaque defum- pto ex epist. 37. citatā Leonis, dicitur quoties per- sona talis inciderit (scilicet quæ sui baptismi nihil recordetur) nec alter testari de ea posse, quā sciat con- fectionem (scilicet baptismū) sollicita primum ex- aminatione discutire, & longo tempore (mis̄t̄ supre- mus finis immineat) indagare, tñrum nemo penitus

fit qui testimonio suo vñare posse ignorantiam nascen- tis, & cūm confiterit hunc qui baptismatis indiget Sa- cramentū sola inaniter suspicione prohiberi, accedat in- trepidus ad consequendam gratiam, cuius in se nullum scit esse obligium, nec vereamur huic salutis iannam aperte, quam nunquam ante docetur ingressus. cu- tis rei ratio in antecedentibus redditur, quoniam non potest in iteratione crimen venire quod factum esse omnino nescitur. & canone si nulla defumpto ex epist. 92. capit. 15. idem clare tradit dicens: si nul- la extant indicia inter propinquos aut familiares, mul- la inter clericos aut vicinos, quibus hi de quibus qua- ritu baptizati sūsse doceantur, agendum est ut re- nascantur ne manifeste pereant, in quibus quod non

Qui reba-
ptizat sub
cōditione,
quando dē
baptismo
moraliter
constat,
cōfatur
absolute
rebaptiza-
re.

97.

Repen-
dus est ab-
solutē cōm
moraliter
constat dē
defectu.

Conferri
iterato po-
tent abso-
lutē quando
pluri igno-
ratur an sit
collatus.

Probatur
ex multis
canonibus.
Leo.

98.

estenditur.

VO SI
DE
Sacram

ostenditur gestum, ratio non finit ut videatur iteratum.

Ex quibus videtur manifestè colligi quod in dubio negatio (de quo loquuntur canones) quando videlicet aliquis nescit se baptizatum, neque idoneis testibus vel indicijs probari potest quod fuerit baptizatus, possit baptismus absolutè conferri; quod potiori iure fieri potest respectu nati inter Anabaptistas, qui ante usum rationis ab eis est separatus, quia longè certius est talem nunquam suscepisse baptismum, cum Anabaptista nō soleat suos baptizare antequa ad rationis usum perueniant, his premissis.

99.

Repeti potest sub conditione quando est iusta ratio dubitandi

Iacob. 3.

Rationes dubitandi

multæ.

Corollaria.

Synodus Mechliniensis iubet sub conditione rebaptizari, ut videtur est in pastorali Mechliniensi impresso 1608. Can. 11. de baptism. quando tam nulla est suspicione inuiditatem baptismi ab hereticis collati, nullo modo est repetendus, ut patet ex epist. Leonis 37. citata cap. 2.

Alex. 3.

Sufficit in interiori conditione rebaptizari, ut videtur est in pastorali publico quodam ex parte excusus proferri.

100.

Resp.

Pet. 1. an in his & similibus eventibus baptismus non tantum possit sed etiam debet sub conditione repeti?

Repeti debere, quia ex repetitione nulla potest conferri irrogari Sacramento iniuria, ut ex dictis pa-

ret, & ex alia parte si Sacramentum forte nō fuerit recipia validum, homo maximum patitur detrimentum, cùm sit summa necessitatis & sine quo nulla alia Sacraenta prodesse possunt, vnde quando cùjus de materia vel forma baptismi graves authores dissentient, baptinus necessariò est repetendus sub conditione, ne homo periclitetur in re ad conditionem necessariam, cuius valor non pendet ab opinione, sed requirit ut materia talis inueniatur à parte rei quam Christus instituit, quæ ratio ostendit ministrum debere Sacramentum sub conditione iterato cōferre, in quo passim conuenient Doctores.

Sed difficultas est num adulterus in cuius baptismi minister vius est materia vel forma tantu[m] probabili, teneatur baptismum sub conditione iterato recipere. Aliquid videtur negare, quia satisfecit obligatio sucipiendi Sacramentum, illud sucipiens iuxta sententiam probabilem.

Sed contrarium videtur omnino verius; nam qui recipit dubium Sacramentum cùm teneatur Sacramentum sucipere, videtur grauiter peccare, ergo cùjus est in eo dubio permanet. Confir. nisi moraliter constet de valore baptismi, alia Sacraenta sacrilegè recipientur; igitur ad hæc sacrilegia impedienda homo tenetur baptismum iterato sub conditione recipere.

Dices aliquis in sua operatione potest sequi sententiam probabilem, ergo.

Resp. neg. consequentiam, & dico assumptum presenti proposito minus solide applicari, nā cùm Doctores assertur aliquem relata sententia probabili posse adhucere contraria etiam probabili, nō volunt id esse verū quando probabilitas solùm versatur circa rei naturam aut conditionem, sed quando sententia inter se sunt contraria in ordine ad proxim. quarum una assertur aliquid citra peccatum fieri posse, alia negari; in nostro verò casu Doctores non censem aliquem (saltem extra casum necessitatis, quando Sacramentum non potest aliter conferri vel recipi) posse absque peccato conferre vel recipere baptismum in solo dito, sed solùm assertur esse probabile takem baptismum esse validum, quo non obstante homo potest obligari ad suscipiendum iterato saltem sub conditione propter ratione allatas.

Pet. 2. vtrum infantes baptizati ab obstetriciis sint sub conditione rebaptizandi? ita faciendum monet Synodus Mechlinensis citata, ut patet ex pastorali can. 9. de baptismo, quod tamen videatur communis Doctorum sententia repugnare, qui partim tradunt, partim supponunt baptismum collatum ab obstetriciis esse validum, scil. indubitate, quod etiam supponunt quædam synodales constitutiones, docentes quod pastores debeat inquirere de modo & forma quæ obstetrices in baptismi usurpant; item vtrum formam non sint; item quod nulla ab hoc officium assumi debeat quæas formam lingua vernacula proferre, vt non sit error periculum. item quod pastor qui intelligit peruerum baptismatum ab obstetrico querat quæ formam viva sit, & si inuenierit formam debitam, fuisse stat baptismum collatum ab obstetriciis formam scientibus passim haberi validum. Dicendum ergo communiter inter catholicos non esse rebaptizandos etiam sub conditione baptizatos ab obstetriciis, quia nisi aliud obseruat ex eo cap. baptismus non potest prudenter reddi dubius, video potest Sotus dist. 3. quæst. vñica art. 9. §. circa banc

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

241.

242.

243.

244.

245.

246.

247.

248.

249.

250.

251.

252.

253.

254.

255.

256.

257.

258.

259.

260.

261.

262.

263.

264.

265.

266.

267.

268.

269.

270.

271.

272.

273.

274.

275.

276.

277.

278.

279.

280.

281.

282.

283.

284.

285.

286.

287.

288.

289.

290.

291.

292.

293.

294.

295.

296.

297.

298.

299.

300.

301.

302.

303.

304.

305.

306.

307.

308.

309.

310.

311.

312.

313.

314.

315.

316.

317.

318.

319.

320.

321.

322.

323.

324.

325.

326.

327.

328.

329.

330.

331.

332.

333.

334.

335.

336.

337.

338.

339.

340.

341.

342.

343.

344.

345.

346.

347.

348.

349.

350.

351.

352.

353.

354.

355.

356.

357.

358.

359.

360.

361.

362.

363.

364.

365.

366.

367.

upur solutionem. Nauarrus cap. 27. summæ num. 24. 6. Henriquez lib. 2. de baptismō cap. 21. num. 1. Rodrigues 1. parte summæ cap. 25. in fine; de Graffis 1. parte decisionum cap. 27. Decretum concilij Mechliniensis potest intelligi in locis hæreti infecti in quibus merito potest dubitari de baptismō ab obstetricibus collato, quemadmodū merito potest reuocari in dubium baptismus collatus ab obstetrica saga vel suspecta de magia, & hæreti, his locis vbi multi sunt hæretici, quem reperi sub conditione videtur omnino suadendum.

Petes 3; an exposti possint & debeant baptizari sub conditione?

Resp 1. si cui apposita sit charta quod sit baptizatus, etiam si nomen testis non apponatur, non esse rebaptizandum, nisi in contrarium sint virginis indicia; quia per similem chartam fides sufficiens haberi potest: cum ea soleat apponi ad vi-

randam reiterationem baptismi. quod videtur omnino verum inter catholicos, quamvis Concilium Cameracense titulo 6. cap. 8. statuat talem baptizandum sub conditione.

Resp 2. si nec tale testimonium apponatur, nec si hanc constet de veritate, posse & debere sub conditione rebaptizari; ita varijs, videri potest Vafquez disp. 14. 6. cap. 4. §. notare autem, Sotus, similiiter rituale Romanum Pauli quinti de baptismō §. de baptizandis parvulis.

D V B I V M III.

Depanis quæ propter rebaptizationem incurruunt.

D V P L E X pœna rebaptizationi apponitur, una ciuilis, altera ecclesiastica.

Dico 1. si baptismus de quo moraliter constat fuisse validum iteretur, tam rebaptizans quām rebaptizatus extremo supplicio est afficiendus; vt patet ex L. 2. C. ne sanctum baptismus sterretur.

Adverte 1. vt quis propter iteratum baptismum illa pœna afficiatur, requiri vt sit culpabilis, vt patet ex L. citata, & ex eo quod vita nulli possit admiri qui saltem non presumeratur grauiter peccare, vnde si moraliter constaret aliquem inculpare rebaptizasse, vel rebaptismum recepisse, v.g. quia nesciret rebaptismum non esse licitum, non possit extremo supplicio affici. similiiter nec is videretur illi subiaceat pœna, qui culpabiliter ignorans se baptizatus, procuraret secundum baptismum, vel in eadem circumstantia conferret: immo neque is qui ex culpabili ignorantia quod si illud est, rebaptizaret vel secundum baptismum recipere, quia Lex videtur agere contra eos qui animo hæretico rebaptizant, seu qui scientes baptismum in Ecclesia illicitum, qui autem rebaptizaret vel curaret se baptizari ex crassa ignorantia legis, non possit dīci animo hæreticō facere, quamvis in eo peccaret.

Adverte 2. vt hæc pœna propter rebaptizationem incurritur, aliquis requirere vt baptismus absolute iteretur, quia pœna sunt restraininge invenientium qui rebaptizaret sub conditione etiā fuisse validitatem prioris baptismi, non afficiens ex extremo supplicio, quamvis grauiter peccaret, sed verius videatur quod si in fraudem legis apponat conditionem, sciens priorem baptismum fuisse validum, & illicitum rebaptismum, possit illa per se affici, quia cōditio non tantum in ordine ad culpam, sed etiam in ordine ad pœnam potest cen-

seri his circumstatijs tanquam non apposita, cum censeatur apposita solum ad vitandam pœnam, & de cætero actio exterior videatur exerceri animo hæretico, & ex morali iudicio quod baptismus etiam rite collatus possit repeti.

Dico 2. qui rebaptizatur fit irregularis: ita communiter Theologi & Canonistæ. A quibusdam varijs canonibus probatur, sed minus efficaciter. nam canon non licet, canon rebaptizare, de consecratione dist. 4. nullam huius sei faciunt mentionem; canon qui bisignoranter, eadem dist. non est alicuius Pontificis vel Concilij generalis, & proinde non habet autoritatem respectu totius Ecclesiæ; canon eos quos, eadem dist. solum iuberit Episcopi, presbyteri, diaconi rebaptizati vñque ad extremū diem paeniteant, scilicet publica paenitentia; quia cum iam non sit in vñ, ex consequenti irregularitas ex occasione illius incurrit solita cœsar hoc tempore. Probari etiam solet ex canone qui in qualibet, 1. quæst. 7. vbi idem Felix tertius dicit: qui in qualibet etate ab aliis quam in Ecclesia catholica aut baptizati aut rebaptizati sunt, ad ecclesiasticam militiam prorsus non permittantur accedere. Sed nec inde intentum videtur sufficenter probari, quia Pontifex hanc pœnam solum imponit rebaptizato extra Ecclesiam, id est ab hæreticis, cum illius tempore frequenter fierent huiusmodi rebaptizaciones, vnde non aptè vniuersaliter concluditur rebaptizatum etiam à malo ministro catholico fieri irregulari.

Ex iure ergo scripto solum videtur probari per canonem Afros ditt. 98. desumptum ex epist. 25. lib. 2. S. Gregorij Papa vbi dicitur: Afros paf- fros. sim vel incognites peregrinos ad ecclesiasticos ordines tendentes multaratione suscipiant, quia Afri quidem aliqui Manibat, aliqui rebaptizati, vbi aperte decernitur rebaptizatum non esse ad ecclesiasticos ordines admittendum. ex canone etiam, Qui in qualibet satis congrue probatur iuncto Ecclesiæ senti, que prædictum canonem absolutè intelligit.

Circa hæc notandum 1. vt quis irregularitatem Ad eam ir- hanc incurrit requiri peccatum, & quidem morta- regularita- le, vt patet ex grauitate pœna, & profide quisquis tem incur- excusat ut peccato, eam non incurrit, hinc non fit quidem re- quiriut ir- regularis qui ignorans se baptizatum, curat ma- graue pec- catum.

Incurrit etiā inuincibiliter ignorata.

Notandum 2. ad hanc irregularitatem incurrēdā requiri vt quis velit rebaptizari, seu vt velit quantum in se est secundum baptismum recipere; vnde si quis vt se liberet ab aliquo malo, fieri permittat actionem exteriorē circa se exerceri, nolens secundum baptismum recipere, hanc pœnam non incurrit: quia pœna qua apponitur actui, qui validè non potest

104.

Concluſ. 2.
De pena
ecclæſtici-
ca.

Probatio-
nes quo-
rum
dam infi-
ficien-
tes.

POSI
DE
Sacra

exerceri, requirit saltem voluntatem ponendi atque quantum in se est, nisi verba legis in contrarium virgeant. vt si excommunicetur qui cum moniali professâ matrimonium contrahit, non incurrit excommunicationem is qui solum simulat contrarium. Adde si metu mortis hunc actum circa se exerceri permittat, seu ei non resistat, non peccabit, quia non tenerit cum tanto discrimine resistere, seu non pati illum actum sibi de cetero involuntarium, quod intellige nisi quis in contemptum religionis christiana velit rebaptizare; tunc enim potius mors est perferenda, quam quis patiatur hunc actum circa se exerceri, quamvis neque eo casu incurreretur irregularitas, si diceset interior intentione baptismum secundum suscipiendi.

Notandum 3. cum qui solum vult sub conditione baptismum repeti, hanc penam non incurrit; cum, vt colligitur ex canonibus citatis, apponatur rebaptizationi absoluta.

Petes 1. utrum haec pena incurritur, si delictum sit occultum?

Aliqui censent solum incurri quando est publicum; sed ex canonibus Afras, &c. qui in qualibet, satis patet utroque casu incurri.

Petes 2. an fiat irregularis, qui ignoranter rebaptizatus id ratum habet postquam illius habet notitiam?

Afferunt plerique, potissimum antiqui; aliqui tamen recentiores negant. Henriquez lib. 14. cap. 4. num. 3. Suarez tomo 3. disp. 31. sect. 6. sub finem. Sairius 2. parte thesauri caluum lib. 7. cap. 8. num. 15. quorum sententia est probabilius, quia nulla ratificatione decernitur irregularitas. Preterea haec ratificatione non facit ut praecedens rebaptizatio sit peccatum externum per modum extremae passionis peccaminosa, propter quam tamen irrogatur irregularitas.

Petes 3. an haec irregularitas impedit solum accessum ad ordines, an etiam ministerium in susceptis ordinibus? nam ex canone Afras videtur solum colligi impediti promotionem ad ordines.

Nihilominus dicendum etiam impediti exercitium ordinum susceptorum, ut communiter Doctores, quia canone, qui in qualibet citato, in quo communis sensu Doctorum decernitur irregularitas rebaptizato, is non solum arceret a suscipiendis ordinibus, sed etiam ab exercitio susceptorum.

Petes 4. quis possit in haec irregularitate dispensare?

Resp. per se loquendo solum summum Pontificis si tamen crimen sit occultum, potest etiam Episcopus dispensare in locis in quibus Tridentinum est receptum, ut patet ex sensu 14. cit. idem Concilij cap. 6. de reformatione. quod non tantum intelligitur ut possit aliquis ministrare in susceptis ordinibus, sed etiam ut possit ad ordines promoueri, quia potestas per Tridentinum concessa non restringitur ad viam partem.

Crimen autem censetur occultum, non solum quando occultus est rebaptismus, sed etiam quando licet ipse baptismus sit publicus, occultum tamen est quod peccatum in eo sit commissum, immo si quis accusatus de rebaptizatione, euadat, neque res in iudicio probari potuerit, crimen censetur occultum, & proinde Episcopus poterit dispensare in irregularitate consequente.

Dico 3. Acolythus vel alius ministerium praebens rebaptizationi est irregularis; patet ex cap. ex litterarum, de Apostatis, vbi

Notandum 1. ad hanc irregularitatem requiri culpam mortalem, vt ex dictis patet, & proinde quisquis excusabitur a culpa, excusabitur etiam a pena.

Notandum 2. per hanc irregularitatem non impediti executionem ordinum susceptorum, sed formal promotionem ad ordines; patet, quia capitulo citato dicit quod ad superiores ordines promoueri non valebit.

Petes an ad hanc irregularitatem incurrerat requiratur ut crimen sit publicum? Negat Scotus dist. 6. quest. 8. Sotus dist. 3. quest. vna articul. 9. in fine, & alij quos sequitur Saitus supra dub. 6.

Affirmant Suarez supra dub. 3. Henriquez lib. 14. cap. 4. num. 4. quorum sententia est probabilius, & conformior cap. citato, vbi dicitur, responsum quod ad superiores ordines promoueri, si publicum est quod proponitur, non vult. ex quo patet, si crimen sit occultum, nulla opus esse dispensatione, vt Acolythus ad ordines superiores promoueat.

Difficultas est de rebaptizante, quem etiam fieri irregulariter tenet communis sententia, ex capit. citato, si enim is qui praefat minus ministerium, punitur irregularitate; longe potiori iure debet confiri puniri rebaptizans, cuius ministerium maius est, que deductio in praesenti non caret difficultate; cum, vt constat, irregularitas non incurritur nisi exprimatur in iure, neque valeat argumentum a maiori, vel simili.

Confir. in materia odiosa Lex non est extenda propter rationis similitudinem.

Nihilominus recedendum non est a communione Doctorum sententia, praesertim cum Ecclesia videatur illam legem ita tacere, interpretari. vnde

Dico 4. rebaptizans est irregularis. Probatur ex capit. citato, in quo Pontifex vult praestantem ministerium rebaptizationi esse irregulariter. itaque formalis resolutio capituli est quod irregularitas incurritur propter ministerium praestitum rebaptizationi; licet solius Acolythi sia mentio, quia de eo solum Pontifex fuerat interrogatus; itaque respondens ad speciem facti sibi propositi, non tam spectauit materiae quod proponeretur, quam id propter quod interrogabatur; & proinde communis sententia non tam fundatur in similitudine vel argumento a maiori, quam in eo quod formaliter decernitur cap. citato.

Notandum 1. rebaptizantem non incurritre irregularitatem in ea circumstantia, in qua non incurrit Acolythus, vt si inculpatè rebaptizet. Neuter etiam incurrit, si solum repetantur accidentales solemnitates; item si crimen sit occultum. 4. si non conetur quantum in se est rebaptizare. vnde si quis facte rebaptizet, non incurrit irregularitatem; in quo casu non incurrit etiam is qui minus praebet ministerium, rebaptizans tamen absoluere etiam metu graui adactus, sit irregularis. 5. neuter fit irregularis si baptismus sub conditione iteretur, quamvis baptizans peccet eo quod non adhibuerit sufficientem diligentiam ad veritatem cognoscendam. ita Nauarrus capit. 17. numer. 246. Henriquez numer. 4. citato. Suarez supradub. 4. quamvis aliqui contrarium sentiant. Ratio est quod pena sit strictè accipienda, & intelligenda opponi actui secundum subiectam materiam perfecto, nisi verba legis amplius videntur.

Notandum 2. rebaptizantem non impediti ab executio-

106.
Quest. 1.
Incurrit
licet deli-
ctum sit oc-
cultum.

Quest. 2.
Sibi im-
psum reba-
ptismum
approbans,
non incur-
rit.

Quest. 3.
Hac ir-
regularitas
impedit e-
tiam exer-
cicium su-
ceptorum
ordinum.

Quest. 4.
Si crimen
occultum sit,
potest Epis-
copus dis-
pensare.

Conclusio.
Ministrans
rebaptiza-
tioni est ir-
regularis.
Cap. ex lit-
terarum.

107.

Conclusio.
Rebaptizans
est etiam
irregularis.

108.

Varia ta-
mē calum-
non incu-
rit.

Henr. Suare.

Rebaptizans
non impo-
ditus ab
executio-

executione susceptorum ordinum, ut patet ex textu & teneat Suarez suprà dubio 1.

Notandum 3. solum Pontificem posse in hac irregularitate dispensare, ut suprà; nisi rebaptizans religionem ingrediatur, nam in fauorem religiosus, nisi Episcopus potest cum eo dispensare ut ordinis baptizat; quod etiam dicendum de Acolytho ministerio exhibente rebaptizanti. patet ex cap. ci-

ARTICVLVS X.

Vtrum ritus quo Ecclesia in baptizando vtitur sit conueniens?

A FFIRMAT docetque ceremonias in solemnis baptismo adhiberi 1. ad excitandam deuotionem fidelium & reuertentiam erga Sacramentum, 2. ad concordem fidelium instructionem, ut scilicet per quedam sensibilia que in baptismo adhibentur, instruant ad querenda ea que per huiusmodi signa significantur, 3. ut per orationes, benedictiones, & huiusmodi, cohibeatur vis dæmonis ne Sacramentum effectum impedit. de his ceremonijs agetur infra quæst. 71.

ARTICVLVS XI.

An conuenienter describantur tria baptismata?

A FFIRMAT conuenienter poni, scilicet baptismum aquæ, sanguinis, & flaminis.

Aduerte solum baptismum aquæ esse Sacramentum & eum solum absolute vocari baptismum; alia dito per quandam analogiam dicuntur baptismata, quod interdum supplant baptismum aquæ, scilicet quod effectum seu culpe remissionem, quam operantur. vnde non dicuntur baptismata nisi baptismum aquæ præcedant.

ARTICVLVS XII.

Vtrum baptismus sanguinis sit potissimum inter alia baptismata?

C ONCLUSIO est affirmativa; quæ intelligitur quod effectum gratia, quæ in martyrio communiter maior solet concedi quam in Sacramento baptismi, vel quam ratione contritio- nis. Quod alios effectus non est necesse supereret, cum per baptismum etiam omnis poena tollatur, & character imprimatur, qui ratione martyrij non imprimitur, de materia horum articulorum infra suffit agetur.

QUÆSTIO LXVII.

De ministris per quos traditur baptismi Sacramentum.

V IN QVE primis articulis docet etiam non sacerdotem posse validè baptizare; immo mulierem, & pagum, quamvis id soli sacerdoti ex officio

competat. in quorum articulorum explicatio non occurrit difficultas, circa rem ipsam occurrit

DVBIVM I.

Quis sit sufficiens minister baptismi?

C ALVINVS, ut vidimus quæst. 64. in dubio circa articulum 4. negat etiam in extrema necessitate permisum esse fæminæ baptizare. incertum autem est an velit non posse validè, an vero solum licet. Cypr. verò cum Coëpiscopis Africanis negavit hereticos vel schismaticsos esse sufficientes ministros huius Sacramenti, ut vidimus eadem quæstione dub. 2. circa art. 5. Ex quibusdam Pontificum & Patrum sententijs videri possit panegyricus non posse validè baptizare.

Sed certa fide tenendum est quemlibet hominem ratione vtentem esse sufficientem huius Sacramenti ministrum.

Patet ex Concil. Flor. decreto de Sacramentis vbi dicitur: Minister huius Sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare; in causa autem necessitatis, non solum sacerdos vel diaconus, sed etiam laicus & mulier, immo & paganus, & hereticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesia, & sacre intendat, quod facit Ecclesia, vbi

Adverte Concilium per illam additionem in causa necessitatis, non velle baptismum ab alijs quam sacerdote collatum extra necessitatem esse invalidum, sed tantum peccare, si extra huiusmodi necessitatem baptizent, que explicatio certa & communis confirmatur: constat ex prædicto decreto baptismum collatum à laico in necessitate esse validum; ergo etiam dicendum est valere collatus ab eodem circa necessitatem, cùm baptismi collatio non sit intrinsecè actus iurisdictionis, neque ad sui valorem requirat iurisdictionem in ministro respectu eius qui baptizatur. igitur ex eo capite non potest conferri validus in causa necessitatis, invalidus autem collatus extra necessitatem, Ecclesia in priori casu concedente iurisdictionem, negante verò in posteriori. Non potest etiam dici invalidus extra casum necessitatis, ex eo quod Ecclesia prohibeat laico extra illum casum baptizare; quia simplex Ecclesia prohibitio non potest reddere Sacramentum invalidum, si materia & forma ponantur cùm legitima intentione ab eo qui alias validè Sacramentum conficeret. cùm ergo ex prædicto decreto habeatur quemlibet in causa necessitatis posse validè hoc Sacramentum conferre, ex eodem habetur posse etiam validè extra necessitatem.

Probatur eadem conclusio discurrendo per singula membra. 1. constat ad valorem baptismi non requiri clericatum, cùm baptismus collatus ab Athanasio nondum clericu iudicatus fuerit validus, vt refert Nicephorus lib. Historie cap. 44. qui baptismus etiam circa necessitatem fuit collatus, vt ex prædicta historia patet.

2. Constat obstetrices validè baptizare, & quævis non soleant extra casum necessitatis, tamen baptismus ab ijs collatus etiam extra illum casum palliū iudicatur validus. Si enim constet eas quemplam infantulum baptizasse, pastores non rogant numerum fuerit necessitas, sed supponitur legitimus baptismus, sive fuerit collatus in necessitate, sive circa illam: quod si extra necessitatem mulier invalidè baptizaret, pertineret ad prouidentiam Ecclesie inquirere de necessitate, ne alioquin parvuli

Calvinus dubius sensus.

Conclus. Homo quilibet & ratione vtens est sufficiens baptizandi minister. Prob. 1. ex Florent.

Simplex Ecclesia prohibitio non potest reddere Sacram. invalidum, si reliqua adficiat.

Prob. 2.